

Naročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din. — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din. za
inozemstvo 120 Din.

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/IH

SLODENEC

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 3996, 3994 in 3950

Izkaja vsek dan zjutraj, razen pondeljka in dueva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inserate:
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.79*

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Varujmo svojo mladino

Prejšnji teden so Hrvatje in z njimi vse jugoslovanska javnost slavili 25 letnico obstoja protijetičnega zdravilišča Brezovca in vsi hrvatski, a tudi slovenski in srbski listi so podarjali, da je to prvo zdravilišče te vrste v vsej južnovzhodni Evropi. Morda še globlje kakor Hrvatje pa smo pričeli orati socialno leđino mi Slovenci. Kakor so bila socialna vprašanja v prejšnjem stoletju zelo preprosta in je bilo reševanje teh vprašanj navezano bolj na zasebno dobrodelnost, tako so ta vprašanja z rastotočno industrializacijo naših dežel naraščala v do tedaj neznane dosežnosti. Pojavila se je ljudska bolezen jetika, nastal je pojav finančnega pomanjkanja v širokih ljudskih plasti, ki ga tedanji rodovi sploh niso prepoznali, pojavile so se razne druge socialne bolezni, nastalo pa je tudi posebno osročje vprašanja skrb za zapuščeno mladino. Ako so Hrvatje prvi pričeli misliti na organizirani boj proti družbenim boleznim jetikam, moremo mi Slovenci biti poišni na to, da smo prvi pričeli delati v velikem kusu srednje in južne Evrope za mladinsko zaščito. Mladinsko sodišče v Ljubljani je za podobnimi ustanovami v zapadni Evropi prvo v jugovzhodni Evropi.

Prejšnji teden je bil v Ljubljani protjetični kongres in ako pretehtamo vse ugotovitve in vsa predavanja na tem kongresu, moramo reči, da izzyvenem v dvoje smeri: v obvarovanje družbe in v zdravljenje te splošne socialne bolezni. Kakor so širi javnosti imponirali razni novi ali stari načini zdravljenja jetike, ki so jih predavalci učeni znanstveniki, tem bolj pa je javnost razumela klic, ki ga je ta kongres v svojih zahtehah naglasil, namreč, da mora družba, država, javnost, splošno in zasebno premoženje dati po jetiki najbolj ogroženim ljudskim plastem z zadostno socialno zaščito varnosti pred okuženjem. Zdrava hrana, zdrava stanovanja, zdravo življenje še ustvarjajo odpornost pred klicnimi jetikami, ki jih je v zraku in v svetu vse polno.

Se bolj važne pa so bile zahteve protijetičnega kongresa, da obvarujemo pred to socialno boleznjivo našo mladino. Starejše, že bolne, moremo kvečemu zdraviti, mlajše pa moramo obvarovati. Zahteve po šolski higieni so kajipak utemeljene in jih more vsak pošten in pravičen človek le podpisati.

Toda, ako se posreči — recimo, v teku desetletja — s cepljenjem, z raznimi higieniskimi metodami in s skrbno pažljivo obvarovati našo mladino pred jetiko, s tem še ne bomo obvarovali mladino pred drugimi boleznimi, zakaj jetika ni edina splošna socialna bolezen. Mladini grozijo še druge, morda še hujše nevarnosti. Tolikokrat ponavljamo frazo, da je mladina bodočnost naroda, toda kako skrbimo za to svojo bodočnost.

Kljub že zastareli zakonodaji, kljub mladinskim dobrodelnim društvom moramo trditi, da nimamo za sedanje razmere niti primerne socialne zakonodaje za mladinsko skrb niti primerne socialne zaščite za zapuščeno mladino. Zakonodaja se do sedaj omejuje le na zgolj pravna vprašanja, to je, da le nekoliko omejuje privilegije starejših slojev ter da vsaj nekoliko ščiti mladino, ki je pravno sicer brezmočna, ter nekoliko ublažuje pravne posledice pri kaznih nad mladinskimi zablodami. Toda mladina, ki ima pravico do alimentacij, ali pa na drugi strani, ki je zašla pod kazenske paragrafe, ta mladina je le majhen del našega naraščanja. Potrebujemo drugačne zakonodaje, ki bi tudi večini mladine dajala pravico do človečanstva, do dostojanstva, do hrane, do solnce in do zdravja. Otrok ni izključno last staršev, pa naj bodo ti revni ali bogati, temveč je predvsem last Boga, pa tudi last družbe, last naroda. Dobro še pomnilno primer, ki se je pričel pred dvema letoma v Ljubljani, ko je bilo nekemu kozurniškemu paru dokazano zlorabljanje otroka, skoraj dojenčka. Ta dojvica je otroku adoptirala in ga nato slabo hranila ter mu morda celo na umeten način povzročala rane po telesu, samo da je mogla z njim vzbuzjati usmiljenje in beračiti. Juristi pa so si belili glavo, na kakšen način bi mogli otroku adoptivnem staršem odvzeti. V tej smeri manjka zakonske zaščite za otroka.

Grozi nam huliganstvo, bosjaštvo mladine, grozi nam ponovitev ruske mladinske besporoznosti. Kakor v Rusiji po revoluciji, kakor v Ameriki po izbruhu brezposelnosti, kakor v Nemčiji po propasti tamkajšnjih socialnih naprav, tako nam grozi tudi sedaj po naši delovni krizi in krizi socialnega sodelovanja nevarnost, da vzremo v nekaj letih dober del našega narodnega naraščanja na cesti pri prosjanjenju, pri nadlegovanju in kaj kmalu pri kriminalnih dejanjih. Prvi pojav je že tu: brezposeln delavec, ki je pred petimi leti ob prvih pojavih krize kot šestnajstleten fant izgubil svoje težko delo ter priberač v Ljubljano in se zgrudil pred razkošno kavarno »Emona« lačen na tla, ta je danes eden najbolj znanih tativ. Kot šestnajstleten fant ni dobil ne dela ne zasluba in tudi ne usmiljenja, danes je družbi v neznenost breme in morda zraste iz njega kakšen drugi Laker. Otroci, ki danes beračijo po ljubljanskih hišah, trgovinah in javnih lokalih, prodajajo majhne predmete, evelice in podobno pod pretveto za beračenje ter sproti odnašajo svoj zaslubek očetu in materi, ki že komaj čakata, da gresta na šilce žganja, ti otroci so prvi pojavlja splošnega huliganstva, splošnega »besprizorništva«, ki nam grozi, ako ob pravem času ne zajezimo te nevarne posledice gospodarske krize.

Naša človeška dolžnost, naša od Boga nam dana notranja zapoved, pa tudi naša skrb za bodočnost naroda nam ukazujejo, da takoj pričemo misli, kako rešimo velik del slovenskih in jugoslovanskih otrok pred strašnimi posledicami krize. Ne s policijskim, ne z mehanično-sanitarnim, temveč s socialnim, s humanim zakonom in s humano, socialno dolžnost se zavedajočo družbo moremo še tik pred katastrofo to ogroženo mladino rešiti. Velik del mladine je še v nevarnosti in ta del zna ostati velika nevarnost za vso družbo.

Jugoslavija - Romunija - Turčija

Veliki politični dnevi v Belgradu

Važni sestanki med Jevtićem, Titulescom in Ruždi bejem o bodočnosti MZ

Belgrad, 14. maja, m. Danes popoldne ob 13.40 sta prispevali v Belgrad iz Bukarešte turški zunanjški minister Teftik Ruždi bej s svojo soprogo in hčerkjo in romunski zunanjški minister Titulescu s svojo gospo. Pred prihodom posebnega vlaka, ki ga je dal na razpolago jugoslovanski zunanjški minister Jevtić, so se zbrali v dvorski čakalnici zunanjškega ministra Bogoljub Jevtić s gospo in obema pomočnikoma dr. Puričem in Jevtićem, naš poslanik v Bukarešti Čolak Antić, češkoslovaški poslanik na našem dvoru dr. Velner, grški poslanik dr. Melas z gospo, svetnik romunskega poslanstva Papiniu ter uradništvo romunskega in turškega poslanstva. Turški in romunski poslanek na našem dvoru Hajdar bej in Gurănescu sta se pa odpeljala zunanjima ministrom nasproti do jugoslovansko-romunske meje in sta ju nato spremljala na potu v Belgrad.

Ko je vlak privozil na železniško postajo, je prvi izstopil iz salonskega vagona turški zunanjški minister Teftik Ruždi bej, ki se je prirčno pozdravil najprej z jugoslovanskim zunanjškim ministrom Jevtićem in njegovim gospo, nato pa z vsemi ostalimi. Za njim je izstopil iz vagona Titulescu, ki se je istotako dobro razpoložen pozdravil z vsemi navzočimi. Ga Jevtičeva je pa izročila gospo. Ruždi bej je v ge. Titulescova lepe šopke rož. Nato se je Teftik Ruždi bej odpeljal v hotel »Srpski kraljev«, romunski zunanjški minister Titulescu pa se je odpeljal v romunsko poslanstvo. Kmalu nato pa sta se turški in romunski zunanjški minister s svojim spravstvom pripeljala v zunanjško ministarstvo, kjer je njima na čast priredil g. Jevtić svečano kosilo. Kosila so se med drugimi udeležili minister dr. Ko-

jč, tukajšnji romunski in turški poslanik ter uradništvo poslanštva, nadalje oba pomočnika zunanjškega ministra in višje uradništvo zunanjškega ministarstva. Ob 5 popoldne sta obiskala zunanjškega ministra Titulesca, ki je dal v zdravici, s katero je nazdravil turškemu zunanjšemu ministru Ruždi beju na banketu v Bukarešti. Titulescu je ob tej priliki poveril, da obstoji namera, da se podpiše pakta o nenapadanju med državami, ki so podpisale balkanski sporazum, in med Bolgarijo. Po vsem tem tukajšnji dobro informirani krogci misljijo, da je bilo na današnji konferenci treh zunanjih ministrov to vprašanje tudi eno izmed najvažnejših, ki so jih pretresali trije zunanjški ministri. Isti krogci tudi misljijo, da je do sestanka Titulesca, Ruždi beja in Jevtića v Belgradu prislo radi tega, če bi se moral v Ženevi vršiti sestanek zunanjih ministrov držav podpisnice balkanskega sporazuma. Verjetno radi tega, ker se ta sestanek v Ženevi ne bo vršil, so se stali trije zunanjški ministri v Belgradu, kjer so razmotrili v vseh onih vprašanjih, o katerih bi se razpravljalo na sestanku v Ženevi. V pogledu sestanka zunanjih ministrov Male zvezne je bilo sklenjeno, da se bo konferenci treh zunanjih ministrov Male zvezne vršila mesece junija in se bo na njej, kot se čuje, poleg ostalega obravnavalo tudi vprašanje priznanja sovjetske Rusije od strani držav Male zvezne. Mesto sestanka še ni določeno. Kar se pa tiče vprašanja razorozitve, kaže, da države Male zvezne stojijo na francoškem stališču in da se po tem v nobenem slučaju ne more dovoliti Nemčiji novo oboroževanje.

Priznanje sovjetske Rusije

Belgrad, 14. maja, m. Po večerni konferenci treh zunanjih ministrov opozarjajo tukajšnji dobro informirani krogci posebno na izjavo romunskega zunanjškega ministra Titulesca, ki je dal v zdravici, s katero je nazdravil turškemu zunanjšemu ministru Ruždi beju na banketu v Bukarešti. Titulescu je ob tej priliki poveril, da obstoji namera, da se podpiše pakta o nenapadanju med državami, ki so podpisale balkanski sporazum, in med Bolgarijo. Po vsem tem tukajšnji dobro informirani krogci misljijo, da je bilo na današnji konferenci treh zunanjih ministrov to vprašanje tudi eno izmed najvažnejših, ki so jih pretresali trije zunanjški ministri. Isti krogci tudi misljijo, da je do sestanka Titulesca, Ruždi beja in Jevtića v Belgradu prislo radi tega, če bi se moral v Ženevi vršiti sestanek zunanjih ministrov držav podpisnice balkanskega sporazuma. Verjetno radi tega, ker se ta sestanek v Ženevi ne bo vršil, so se stali trije zunanjški ministri v Belgradu, kjer so razmotrili v vseh onih vprašanjih, o katerih bi se razpravljalo na sestanku v Ženevi. V pogledu sestanka zunanjih ministrov Male zvezne je bilo sklenjeno, da se bo konferenci treh zunanjih ministrov Male zvezne vršila mesece junija in se bo na njej, kot se čuje, poleg ostalega obravnavalo tudi vprašanje priznanja sovjetske Rusije od strani držav Male zvezne. Mesto sestanka še ni določeno. Kar se pa tiče vprašanja razorozitve, kaže, da države Male zvezne stojijo na francoškem stališču in da se po tem v nobenem slučaju ne more dovoliti Nemčiji novo oboroževanje.

Podonavski kotel vre

Vsestranska pogajanja med podonavskimi državami - Trst češka slobodna luka - Dr. Beneš obišče Rim - Stiki med Avstrijo in Nemčijo

Dunaj, 14. maja, b. Avstrijski trgovinski minister Stockinger se je snoči vrnil iz Budimpešte. Kljub demantijem z avstrijske in madjarske strani Stockinger ni bil v Budimpešti v izključno privatnih zadevah, ampak je vodil važna gospodarska pogajanja. Minister Stockinger se je menjajoča pogajal s trgovinskim ministrom Kanyo in poljedelskim ministrom Fabiniem, pri kateri priliki so se proučila rimska pogajanja in je bil sprejet tudi material za pogajanja med Avstrijo in Madjarsko, ki se prično najbržje še tekom tega tedna na Dunaju. Razen tega je bilo govorov tudi o pogajanjih, ki se bodo vodila na Dunaju med Avstrijo in Madjarsko, ki se bodo vodila na teden na Dunaju med Avstrijo in Ceškoslovaško ter Ceškoslovaško in Nemčijo in verjetno tudi med Avstrijo in Nemčijo.

Ceškoslovaška delegacija pod vodstvom ministra dr. Friedmanna je že prišla na Dunaj. Na Dunaju pa je že tudi madjarska delegacija pod vodstvom dr. Nickla, medtem ko se vrne avstrijska delegacija, ki je vodila pod vodstvom dr. Schillerja pogajanja v Rimu, nocoj iz Rima. Od strani madjarske in ceškoslovaške delegacije se izjavlja, da se bodo predstojnica pogajanja vodila zelo hitro, ker da so za to ustvarjeni v Rimu predpogojki in da je položaj postal jasen. Ceškoslovaška delegacija pričakuje, da se bo sporazum preje in lažje dosežen z Avstrijo, predvsem radi tega, ker je uspeh pogajanj med Avstrijo in Italijo v Rimu v vseh podrobnostih dosežen. Medtem pa je Madjarska v Rimu dosegljala le delno rešitev. Pogajanja se bodo nadaljevala tako na Dunaju kakor tudi v Rimu. Zaradi tega niti Ceškoslovaška ne more priti z Madjarsko do končnih rezultatov.

Tako, ko se končajo pogajanja med Ceškoslovaško, Avstrijo in Madjarsko, bo Ceškoslovaška pričela direktna pogajanja z Italijo. V Rimu se bodo predvsem vodila pogajanja o ceškoslovaški svobodni coni v Trstu. V tem oziru je posebno italijanska delegacija vodila predhodna pogajanja v Pragi, ki so se načelno ugodno končala tembolj,

ker se bo ceškoslovaško blago usmerjalo preko Trsta v bližnji Orient, torej na trg kamor je delnejši tudi Italija izvajala svoje blago. Tu ne gre za konkurenco od strani Ceškoslovaške, ampak gre za dopolnilni izvod in bo Ceškoslovaška izpolnila praznino, ki je obstojala poleg italijanskih in avstrijskih proizvodov.

Ob priliki zaključitve teh pogajanj bo poselil Rim ceškoslovaški zunanjški minister dr. Beneš. Skrajno istočasno se bodo vodila avstrijska trgovinska pogajanja s Poljsko, Jugoslavijo, Veliko Britanijo in državami iz Združenimi državami.

Stockinger se je sestal v Budimpešti tudi z bavarskim ministrom Eßerjem, ki je včeraj prispel v madjarsko prestolico.

Razorozitvena pogajanja

London, 14. maja, b. Ob priliki 79. zasedanja Sveta Zvezne narodov se zanesljivo računa, da se bodo med predstavniki Francije in Velike Britanije vodili v Ženevi glavni razgovori o razorozitvenem vprašanju. Rešitev vprašanja nemškega oboroževanja se prepriča razorozitveni konferenci. Glavni temelji, na katerih je doslej delala razorozitvena konferenca, spremeni lahko samo ona. Predhoden sporazum o tem bo potreben, vendar pa ta sporazum ni neobhodno potreben za nadaljevanje razorozitvene konference, kakor se je doslej mislilo. Velika ovira za kompromisno rešitev tega vprašanja je v tem, da Velika Britanija trdovratno zahteva, da se če že nece reducirati oboroževanja na kopnem, zniža vsaj redukcija oboroževanja v zraču, da se tako vzpostavi ravnotežje med vsemi državami na evropskem kontinentu, zlasti ker bo v slučaju, da se oboroži v zraku omeji, ostala Velika Britanija v tej vrsti oborožitve v podrejnjem položaju napram evropskim državam. Velika Britanija smatra to kot vprašanje, od katerega je odvisna varnost.

Razprava preložena do jeseni

Ženeva, 14. maja, p. Na današnji tajni seji je bilo sklenjeno, da se pritožba Madžarske, ki je bila vložena v soboto opoldne, odloži do jesenskega zasedanja, ki bo pretresalo to pritožbo. V razpravi je jugoslovanski delegat Fotić poučaril, da je treba pri presojanju vprašanj, ki jih navaja pritožba, upoštevati predvsem vzroke in razloge, ki so dovedli do sedanjega stanja, in je tu vsa krivda jasno na madjarski strani. Pritožba ima predvsem praviti teren in obnoviti protirevizijsko kampanjo.

*

Vojna v Arabiji: Premirje

Kairo, 14. maja, b. Potrjuje se vest, da je Ibn Saud sklenil premirje z jemenskim Imamanom. Podrobnosti še niso znane, vendar pa je znano, da se je premirje že pritočilo izvajati in da so vahabitske čete ustavile svoj pohod v San. Tudi na ostalih frontah se so borbe ustavile. O pogojih Ibn Sauda, ki jih je stavil jemenskemu Imamu, se čuje, da jih je slednji sprejel brez omejitev. Ce je to res, potem to pomeni, da se so jemenske čete popolnoma umaknile iz Asirije in Nedjerije, dalje, da je Imam pristal na to, da se ta področja priključi Ibn Saudovi državi, da bo

Konec parlamentarizma v Italiji

Odslej je Italija stanovska država pod vodstvom fašistične oligarhije in kraljem kot vrhovnim reprezentantom

Rim, 14. maja.

Svet se je premalo zavedel zgodovinskega pomena onega dne, ko je italijanski kraj s prestolnimi govorom začetkom maja meseca oživil novo zakonodajno dobo italijanskega parlamenta. Zakaj tega dne je italijanski kralj napovedal reformo italijanske ustave na stanovski podlagi.

To dejstvo je tako dalekosežnega značaja, zakaj s tem dnem se začne praktična realizacija stanovskega državnega reda v Italiji, ki je dozdaj prav za prav obstojal samo na papirju. Tako znani zakon o korporacijah, ki je izpeljel 18. januarja 1934, je postavil državo na podlagu korporacij samo načeloma. Zdaj, ko je monarh sam izrekel, da se bo izpremenila italijanska država ustava, da je šele ustvarjena zakonita možnost, da se zakon o korporacijah udejství. In res je Mussolini takoj potem, ko je kralj te reformo v svojem prestolnem govoru napovedal, izdal dne 9. maja uredbo, s katero se ustanovi v Italiji 22 korporacij, iz katerih se bo v kratkem sestavil vrhovni korporacijski svet. Te korporacije bodo tisti organi, ki bodo delegirali svoje člane v poslanskem zborniku, oziroma v senatu. Mussolini je že napovedal, da bosta tako poslanska zbornica kakor senat v prvi vrsti gospodarsko-socijalni instituciji, docim bo politika presla na

Gran Consiglio (Veliki svet)

ki predstavlja fašistično oligarhijo, oziroma vrhovne zastopnike fašistične stranke. S tem bo tudi formalnopravno potrjenno stanje, ki itak že par let vladá v Italiji, kjer se z vsemi velikimi političnimi vprašanji in zakoni bavi veliki fašistični svet, dočim jih parlament zgoraj zaradi lepšega izglasuje.

Delo reforme ustave se bo kmalu pričelo in je Mussolini v to svrhu pustil izvoliti za predsednika senata svojega zvestega prijatelja Federzonija, za predsednika poslanske zbornice pa per acclamationem dosedanjega prosvetnega ministra Ciano, kojega sin, šef Mussolinijevega tiskovnega urada, je oženjen z Mussolinijevim hčerjo Eddo, spada torej k tako znani dinastiji Mussolini. Ta dva sta porok, da bosta poslanska zbornica in senat sama izglasovala svojo smrt, to je, da bosta sprejeli reformo. Nejvečja ovira za tako reformo seveda nista bila ne poslanska zbornica ne senat, ampak kralj oziroma dinastija, ki se je zelo težko odločila za to, da se reformatira, v resnici uniči črščita italijanska demokratična ustava od 4. marca 1948, ki ustanavlja parlamentarno monarhijo, katera ne pozna nobenega duceja, oziroma nobene fašistične oligarhije, ki bo odsele po korporacijskih vodila državo, v kateri bo monarh gola dekoracija.

Gospodarska delavnost, razdeljena na 22 korporacij

Kakor smo omenili, je Mussolini izdal naredbo, s katero se ustanavlja korporacija, ki bodo odslej predstavljale celokupno italijansko gospodarstvo in iz katerih se bodo izvolili delegati za parlament. Razdelitev gospodarstva v 22 korporacije se je Mussoliniju, kolikor se more preceniti na prvi pogled, posrečila. Ta razdelitev sloni namreč na načelu, da morajo v korporacijah biti združeni vsi oni poklici, ki sodelujejo pri produkciji proizvoda, zacenči od survine pa preko onih, ki jo obdelujejo in predelujejo, do onih, ki jo kot gotov izdelek prodajajo. Vpošteva se torej, kakor pravi narednik, gospodarski pojavi v svoji celoti, torej vse ciklus produkcije in ne kakšen posamezen izrezek iz produksijskega procesa. Na podlagi tega principa se vse korporacije razdelijo v tri skupine, in sicer:

a) Korporacije, v katerih so združeni oni, ki sodelujejo pri pridobivanju agrarnih proizvodov, pri njihovi industrijskih obdelavah in pri njihovem trgovskem razpečevanju.

b) Korporacije, kjer pride v poštov sami industrijski in trgovski proizvajalni ciklus.

c) Ostale korporacije, kjer so zastopane sledeteče panoge gospodarske delavnosti: dejanstvo, tako znani svobodni poklici in umetnost, pomorski in zračni promet, železniški

Dvaindvajset korporacij z vrhovnim korporacijskim svetom in zbornico ter Velikim svetom kot absolutno zakonodajno inštanco

promet, gledališča, kino, radio in sport ter gostilničarstvo in zdravilišča.

Bilo bi zanimivo, če bi navedli vseh 22 korporacij, ki spadajo v prvi, drugi in tretji ciklus, vendar je to stvar strokovnih listov. Samo zaradi zanimivosti navedemo en sam zgled, ki se n. pr. tiče papirja. Korporacija papirja in tiska je po številu dvanajsta (12) v drugi (2.) skupini, to je v skupini industrijsko-trgovskega ciklusa. V tej korporaciji bo zastopana papirna industrija po 2 delodajalcih in 2 delavcih, papirotehniko po 1 delodajalem in 1 delavcu, poligrafijo industrijo po 2 delodajalcih in 2 delavcih, začinkari po 1 delodajalem in 1 delavcu, časopisni izdajatelji po 2 delodajalcih in 2 delavcih, od katerih mora biti 1 žurnalist; artisti, kamor spadajo vsi kulturni delavci sploh, po 4 članih, trgovina s papirjem pa po 2 delodajalcih in 1 delavcu.

Predsedstvo korporacije

V vsaki korporaciji bo v splošnem delavstvu imelo enako število članov kažnar delodajalc. Predsednika vsake korporacije izvršuje šef vlade sam. Predsednik vseh korporacij skupaj, združenih v vrhovni korporacijski svet, je minister za korporacije. Predsednik mora biti iz predstavnikov fašistične stranke, ki ima v vsaki korporaciji 3 predstavnike. Na ta način je zagotovljena premoč fašistične stranke, torej političnega organa in avtoritarnega samoodločba predsednika vlade, tako da je tako znana avtonomija korporacij, vseskozi omecjena po absolutni odločbi države, ce je treba. Zanimivo je, da delavski in delodajalski sindikati, oziroma strokovne organizacije še nadaljuje ostanejo. Ali Mussolini misli trajno obdržati dalje sindikate ali ne, ni znano. Prav za prav bi s popolno izvedbo korporacij in njihovim funkcioniranjem sindikati izgubili svoj posmen, saj ga že zdaj veliko nimajo. Po fa-

sističnem zamislu so korporacije, v katerih so delodajaleci in delavci po enakem številu zastopani, edini pravi forum za obravnavanje gospodarskih in socialnih vprašanj, ker niso zgrajene na principu razrednega boja, ampak na principu sodelovanja vseh prodejcijskih faktorjev plus država, ki jo zastopa fašistična stranka, oziroma njeni državni funkcionarji.

Funkcije korporacij in vrhovnega korporacijskega sveta

Vseh teh 22 korporacij bo po delegatih tvorilo vrhovni korporacijski svet, ki bo sestavljen iz 66 predstavnikov fašistične stranke, 268 predstavnikov delodajalcov, 268 predstavnikov delojemalcev in iz 170 predstavnikov tehnik, torej iz 739 članov. Tale vrhovni svet ali Consiglio delle Corporazioni bo izvolil predstavnike v poslansko zbornico in senat, ki bosta odobravala gospodarske, zankoske načrte, ki bodo izšli iz iniciativ pošameznih korporacij oziroma njihovih svetov, tako, da bodo korporacije imele v resnični postavljajoči funkciji, seveda pod stroškom nadzorstvom in absolutno ingerenco fašistične stranke, oziroma vlade in njenega duceja. Obenem daje Mussolini korporacijam in njihovim svetom nalogu, da sodelujejo z državno upravo in izvajajo vpliv način z namenom, da se uprava modernim gospodarskim, socialnim in kulturnim potrebam primereno debirokratizira.

Kakor omenjeno, bo vrhovna politična vprašanja diskutirala in o njih sklepala Gran consiglio, ki bo bržas imel vrhovno nadzorstvo in ingerenco ter veto-pravico nadzoru nad gospodarsko-socialnimi ukrepi gospodarskih korporacij.

To je odslej tudi formalnopravno stanje, ki ga ima parlament še letos podrobno določiti in izglasovati, kakor mu bo seveda ukazal duce.

Nemčija in Vatikan

Za nemško mladino

Na pritisk državnega kanclerja začnejo nova pogajanja v Berlinu

Berlin, 14. maja. TG. Iz verodostojnih krovov poročajo, da se bodo v Berlinu v najkrajsem času sestali novo imenovani predstavniki katoliške cerkve in nemške vlade, da se sporazumejo glede izvajanja nemškega konkordata, ki je bil podpisani julija meseca lanskoga leta. Od tega časa se je dogodilo nekaj dogodkov, ki so upravičili priravnitev, da nemška vlada nima volje izvrstiti obljih, podpisanih v konkordatu. Tudi preganjanja katoliške duhovščine niso prenehala, kar je ustvarilo zelo nepriravljeno ozračje, ki je napetost le se povečalo. Da bi temu napravili konec, se sta obe oblasti, cerkvena in državna, zedinili, da se sklice konferenco, kjer se bodo pogajali za izvedbo konkordata, presestavljala in pri kateri bo cerkev eisto jasno izpovedala svoje stališče. Vodja katoliške delegacije pri teh najnovnejših razgovorih med vlado in cerkvijo bo predvidoma kolonjski nadškof kardinal Schulte. V delegaciji pa se bodo nahajali še berlinski škof dr. Barnes, osna bruski škof dr. Berning, medtem ko bo vladu zastopal dr. Buttman, ki ga smatrajo za izvedenca v cerkvenih vprašanjih in je že dozdaj vodil vse pogajanja z Vatikanom. Prideljena mu bosta vodja hitlerjevske mladine Baldur von Schirach in vodja delavske fronte dr. Robert Ley.

Sestava nemške delegacije priča za to, da bo prišel v pretes člen 22 državnega konkordata, ki predvideva neodvisen nadaljni obstoj katoliških mladinskih društev ter delavskih organizacij. Razgovori se bodo tikali pogojev za neodvisno delovanje katoliških organizacij, izven vseh državnih hitlerjevskih organizacij, oziroma pogojev, pod katerimi bi se katoliška mladinska in delavska društva vključila kot strnjene ente v narodno-socijalistične organizacije, pri tem pa obranila svojo samobitnost. O teh vprašanjih so se zadnje tedne vodila brezplodna pogajanja v Vatikanu, kjer dr. Buttman ni mogel prepričati cerkvenih obla-

sti o dobrih namenih narodno-socijalističnega potresa in ni nudil nobenih jamstev, da bi katoliška društva mogla vršiti svojo nalogu na vzgojnem polju, ki se ji cerkev nikdar ne more odreči.

Sedanja nova pogajanja v Berlinu so bila organizirana na pobudo državnega kanclerja Hitlerja samega, ki se je nedavno sestal s kardinalom Schultenom ter mu izrazil željo, da naj se spori med državo in cerkvijo vendar enkrat likvidirajo.

Neprijetno so se zaradi tega slišale izjave ministra za propagando dr. Göbbelsa, ki je v športni palati zopet napadel katoliško cerkev in katoliške cerkvene kneze in rekel med drugim, da ima nemški narod pravico biti ogoren, če nekateri služabniki božje govorijo o proslosti nemškega naroda kot o neki dobi barbarske. Ti ne pridigajo božje besede, ampak besedo katoliškega centruma. Kaj bi pa rekli ti ljudje, če bi jih začeli mi spominjati na zgodovino nekaterih papežev? Zakaj pa niso branili vere in morale, ko se je centrum bratil z marksistom. Cerkveni knezi naj govorijo o cerkvi in ne o narodnem socialistizmu. Ta izpad državnega ministra pride v nepravem času in bo bodoče berlinske razgovore postavil le v težavnovo ozračje. V poučenih krogih pa pričakujemo, da se bo topot uveljavil bolj kot dozdaj vpliv državnega kanclerja samega, ki zeli miru s cerkvijo in ki bo morda le upognil prevečliko narodno-socijalistično gorečnost nekaterih njegovih najbližjih sotrudnikov.

Thälmann pred „Judske sodiščem“

Berlin, 13. maja. TG. Nekdanji vodja nekdajne nemške komunistične stranke Thälmann bo prvi obtoženec, ki bo prišel pred novoustanovljeno sodiščem, ki se imenuje »Ljudsko sodišče«, kjer bo obtožen, da je deloval proti Nemčiji in proti nemškemu ljudstvu. Thälmann je bil aretiran po pozarju nemškega državnega zborna in se nahaja v koncentracijskem taboru.

Vojne zveze snujo

London, 14. maja. h. »Daily Herald« počesa iz Pariza, da se Francija zelo trudi za sklenitev vojne zvezze z Veliko Britanijo, vendar pa naglaša, da se v krogih francoske vlade vedno bolj dvomil, da bo do take vojne zvezze prišlo. Politika Herriota za vojno zvezzo med Francijo in sovjetsko Rusijo je pričela danes triumfirati v Parizu in v Franciji. Minister Barthou, ki je bil pred kratkim proti tej vojaški zvezzi, se je sedaj po potovanju v Poljsko in Češkoslovaško postavil ob stran bivšega ministrskega predsednika Herriota. »Daily Herald« trdi dalej, da se v zadnjih treh tednih opaža velika aktivnost sovjetskega poslanstva v Parizu. Sovjetsko poslanstvo obiskuje diplomatski, ministri, politiki in časnikarji, ki neprestano konferirajo s funkcionarji sovjetskega poslanstva. Končno list trdi, da je posebno francoski generalni štab zelo naklonjen tej kombinaciji.

Iz ruske diplomacije

Moskva, 14. maja. tg. V diplomatskih krogih zagovljajo, da se bodo izvršile v kratkem v diplomatski službi velike spremembe. Tako bo imenovan za novega poslanika v Ankari sedanji poslovnik zunanjega komisarja Karahan, poslanik v Ankari pa bo imenovan za poslanika v Londonu. Londonski poslanik Majski bo vpokojen in sedanjem drugi pomočnik zunanjega komisarja Sokolnikov pride za poslanika v Pariz. Torej tudi Dovgalevskega caka vpokoji.

Nemški balon se ponesrečil

Berlin, 14. maja. TG. Največji nemški balon »Bartsch von Sigsfeld« se je dvignil v nedeljo ob 8 zjutraj iz Bitterfelda, ki leži 2 uri zapadno od Berlina, da izvrši v višini 10.000 m znanstvena raziskovanja. Od tedaj o njem ni bilo nobene vesti, čeprav je že poteklo 24 ur od njegovega poleta. Zaradi tega je nastalo po vsej Nemčiji veliko vznešenje in skrb zaradi usode posadke, ki sestoji iz dveh vodilnih znanstvenikov dr. Schrencka iz Berlina in njegovega spremjevaleca meteorologa Masucha. Zaradi strašnih viharjev, ki so bili v višini, katero je dosegel balon, obstaja možnost, da so ga zaneseli viharji v ruske gozdove, ali pa celo na odprt morje. Balon ima 9500 kub. m prostornine. Morda je tudi ta balon doletela ista nsoda, kakor je doletela razne balone v zadnjih dveh letih, ki so pri sličnih poskusih zgoreli. Znanstveniki domnevajo, da je bil ta polet namenjen za raziskovanje vpliva kozmičnih žarkov na osebino redkih plinov.

Tiberija uničena

Jeruzalem, 14. maja. tg. Vse stare mesto Tiberij, na Gailejskem jezeru je bilo uničeno vse strašnega neurja, združenega z dežjem, ki je včeraj zajelo vso pokrajino. Smrtnih žrtev je veliko, toda ujihovega točnega števila ni mogoče ugotoviti. — Angleška vlada je poslala 1500 vojakov, da rešujejo ljudi pod razvalinami.

Požar ob Bosporu

Istanbul, 14. maja. tg. Sirje veliki petrolski tanki so se danes vneli ob Bospor in povzročili strahoten požar, ki se širi vse dalje ob bosporski obali. Vsa petrolska skladnica turško-ameriške petrolske družbe z več desetisoč tonskimi količinami so zgorela in se požar razširil že do ruskih petrolskih skladnic, kjer so danes popoln eksplodirali štiri novi tanki. Turška vlada je poslala na kraj nesreče veliko število vojašta, toda gašenje je vsele prevelike vročine nemogoče. Cloveški žrtev ni nobenih, materijalna škoda pa znaša več milijonov funtov sterlingov.

Kongres klimatologov

Praga, 14. maja. p. Danes se je tu začel kongres balneologov in klimatologov iz držav Male zvez, kateremu predseduje prof. Mladejovski. Udeležili so se kongresa tudi zastopniki iz Jugoslavije.

150 letnica rojstva Urbana Jarnika

Celovec, 14. maja. c. Te dni bodo avstrijski Slovenci proslavili 150-letnico rojstva Urbana Jarnika, ki je bil voditelj koroskih Slovencev in je imel zvezne posebno s Stankom Vrazom in z Ljudevitom Gajem.

Šahovski turnir

Bayreuth, 14. maja. p. Pri včerajšnji partiji, ki sta jo tu igrali Aljehin in Bogoliubov, je prišlo po 40. poteki do prekinute v bolšem položaju za Aljehina.

Budimpešta, 14. maja. c. Senzacija 9. kola šahovskega turnirja je bil poraz našega velemojsira dr. Vidmarja, ki je izgubil proti Friedmannu. — Sterk je dobil proti Tartakowerju, Steiner proti Havassiju, Lillienthal proti Thomasu, in Pirce proti Rettiju. Dr. Vidmar je izgubil svojo igro že v 10. poteki.

Rudarski delavec predlaga**Kako naj se odpravi rudarska beda**

Ljubljana, 14. maja.

Od časa do časa beremo v časopisu Jeremijade o trboveljskih rudarjih. Pred dnevi smo brali, da strada 6000 rudarskih otrok, 100 dojenčkov pa je brez mleka. Res je hudo! Popolnoma pa bo razumel položaj samo oni, ki si to ogleda na licu mesta, še bolj pa, če tudi sam pozna življenje in delo rudara. A hujše od telesnega dela in trpljenja je moralno trpljenje, ki ga rudarjem in rudarski dožajoči mladini povzroča ta priskutna jeremijada po časopisu, ki temelji na samem svogljamec. To postaja za rudarje žaljivo, za rudarsko mladino ponikujoče in za domovino sramotno. Zavedno in ponosno delavstvo je dika domovine, zdravje industrije, mir družine, svetel cilj mladine in kvas delovnega občestva. Na zunaj bo seveda vsak rudar na vprašanje, kaj pravilno to beračenje zanj, pritrdil. A treba mu je videti v dušo. Boli njega, ki je zmožen dela, ki bi si lahko služil kruh, ki je delal dolga leta za družbo človeško, za družbo premagarsko, za svetnike uprave, delničarje družbine in ravnatelje in vodilne uradnike. In prislužil se je prosačenje, beračenje in usmiljenje. Tako se v duši poprašuje rudar. Ali to prosačenje prihaja iz pravega namena? In to boli.

In mladina rudarska, ali bo iz nje dober rudarski naraščaj? Saj ne more dobiti veselja do sta-

nu svojega očeta, ko vidi to beračenje za stan, ki je nekdaj bil toli čisljan.

Kmalu bo jesen tu in pričela se bo stara pesem. Naj bi se javnost, organizacije in prizadeti zvezeli pravočasno in sicer ne z prosačenjem in tako, da bi zopet morali žrtvovati vse oni, ki že itak sami potrebujejo, in z raznimi bednostnimi fondi, ki gredo v prvi vrsti v breme delavskih plač. Pač pa naj že enkrat zagleda beli dan dolžnosti.

Prva je dolžna TPD sama. Ona je dolga desetletja kupičila dobiček in ga še danes ter so delničarji deležni mastnih dividend, visoki uradniki visokih plač, na njihove delavskie družine pa mora takoreko skrbeti ostalo, že itak preobremenjeno delavsko in kmečko ljudstvo. Pri stradajočem rudarskem delavstvu izkazuje družba še vedno visoke čiste dobičke in plače višjih uradnikov dosega več desetisobev dinarjev. Mislim, da to ni v soglasju.

Tu je treba zagrabit! Delničarji naj odstopijo svoje dobičke, upravnici svetniki svoje tantijeme in vodilni uradniki dele svojih visokih prejemkov. Le verjemite mi, nikdo od teh ne bo lačen, rudarske družine in otroci pa tudi ne bodo trpeli pomanjkanja. Zato predlagam: Pri družbi naj se ustani nov fond, v katerega naj se mesečno vnesejo vsi zneski, ki presegajo mesečno minimalno plačo (kakršna naj se določi). Poleg tega naj določijo zraven še upravnici svetniki del svojih tantijem, družba pa del čistega dobička in videli boste, da bo fond tako močan, da bo skoraj zadostoval za kritje gospodinjskega primanjklja za rudarje. Ako pa še ne bi zadostovalo, potem pa je tu še dolžnost države. V kakšni obliki pa bi se pomoh delila, ali v delu ali kako drugače, je potem lahka zadeva.

To bi bil edino pravilen in pravičen način pomoči. Sedaj je še čas, da zime se lahko to vprašanje reši. Samo v tem pravcu je treba zagrabit.

Vesel bo zopet rudar in ponosen po lahkem na svoj stan, pa tudi za družbo bo to častno. Bog živi!

Rudarski delavec.

Zahvaljujte prospekti o uprave zdravilišča.

RADIO THERMA LAŠKO

Naučnikovitejše zdravljenje vseh vrst revmatizma, iščasa, ženskih bolezni, arterioskleroze, znižanje krvnega tlaka itd. Odprto skozi vse leto. V predsezoni znižane cene!

Pavšaln penzija za 10 dni 600— Din. za 20 dni 1100— Din. — V pavšaln penziji je vracanuno: hrana in stanovanje, dnevno po ena kopel, ena ali dve zdravniški preiskavi in vse takse.

Zahvaljujte prospekti o uprave zdravilišča.

Pevske slavnosti v Celju**Koncert CPD ob 40-letnici**

V soboto 12. t. m. je imelo CPD svoj jubilejni koncert — praznovale je 40-letnico svojega obstoja. Devetdesetlanski mešani pevski zbor je pod vodstvom g. Pece Segule pel dosti precizno, vendar ne takto, kakor smo ga sicer vajeni čuti. Zdi se nam, da so pevci izpeti. Zbor, solisti in g. pevovodja pa so nam kljub temu pripravili res lep umetniški koncert.

Koncem prvega dela so zboru čestitali dr. Švigelj za Hubadovo župu, g. Zavrsan za ljubljansko Glasbeno Matico, g. K. Sancin za celjsko Glasbeno Matico in dr. Schwab, ki je izročil zboru šopek z besedami: poklon slovenski pesmi.

Koncert bi po svoji kvaliteti, ne oziraje se na jubilej, zasluzil boljši obisk.

Jubilejno zborovanje CPD

V nedeljo ob pol 12 je bilo v veliki dvorani Narodnega doma dobro obiskano slavnostno zborovanje.

Po Lajovčevem »Zelenem Juriju«, ki ga je mešani zbor CPD zapel za uvod, je predsednik prof. Fink otvoril slavnostno zborovanje. Po pozdravu navožnih zastopnikov je predlagal, da se pošljejo udanostne brzo-

javke Nj. Vel. kralju Aleksandru in pros. ministru dr. Šumenoviču. Zgodovinski preglel 40-letnega dela CPD je podal gospod dr. Rajh.

Poleg čestitk raznih zastopnikov je dobil prapor tudi nov jubilejni trak, ki ga je darovala kumica ga, dr. Dečkova.

Za več ko 20-letno delovanje v pevskem društvu so bili odlikovani z diplomo JPS: ga, Jerinova ter gg. Likar, Orožen, Oražem in K. Perc.

Zborovanje je zaključil mešani zbor CPD z gesmom: Kdor naš si, z nami poj!

Koncert Ipavčeve pevske župe

Popoldne ob 4 je bil v veliki dvorani Celjskega doma koncert Ipavčeve pevske župe. Nastopilo je 10 mešanih in moških zborov s približno 450 člani. Vsak zbor je zapel posamič 2 pesmi. Skupni moški zbori Ipavčeve župe so pod vodstvom gosp. Alb. Horvata zapeli tri Ipavčeve sladbe: Benjamin: Domovini, Gustav: O mraku, Josipa: Jutro. Skupni zbor, nad 300 pevcev Ipavčeve župe, pa so pod vodstvom g. Gašperiča zapeli Lajovčeve: Pastirčke in Premlovo: Slovensko pesem. Vsi zbori so želi za svoja izvajanja zasluženo priznanje. Koncert sam bi bil pa lahko boljše obiskan. M. M.

Dve smrtni nesreči na Bledu

Bled, 14. maja.

V nedeljo popoldne je ljubljanski avtobuski do smrti povozil sinčka-edinca pekovskega mojstra g. Muleja na Bledu. Mali Martinček je ravno prišel od birmje, ki je bila ta dan na Bledu, in je v svojem veselju hotel sosedi pokazati darove, katere je dobil. Ko se je vrnil od sosedje čez cesto, je z veliko brzino privozil avto, zgrabil dečka in ga vrgel pod kolesa, da so ga komaj izvlekli izpod diferencijskega. Avto sam je vrglo nekaj metrov proč v električni drog, da se je precej poškodoval. Šefer sam ni ranjen, pač pa gospa Breznikova iz Ljubljane, ki jo je avto vozil na Bled. Krivek bo vsekakor ugotovila preiskava. Pri tej priliki naj opozorimo, da redkokateri avtomobilist upošteva predpisano brzino 15 km na uro. Večina drži z brzinou po 40 do 60 km na uro in to po najbolj obljudjenih cestah.

Pozivljemo oblast, da napravi v tem oziru na Bledu brezpostojno red, ker ni niti odrasel človek na blejskih cestah več varen življenja.

Z nesrečnimi starši ponosčenega Martinčeka sočuvstvuje več Bled.

Druga nesreča se je pripetila še na Vnebohod. Delavci banovinske elektrarne so popravljali toko-

vod nizke napetosti na omrežju, ki je bilo izklopjeno. 28 letnega delavca Simona Jurca iz Studenčic pri Lesčah je delal na drogu, kjer se stikala dve napeljavi. Zgornja je bila pod tokom, spodnja pa je izklopjena. Ker Jurca ni dobro prijel plezalka, mu je spodrljeno in v strahu pred padcem je nehoti segel po kakšnem opriju in pri tem zaprla za tokovodne žice 380 voltov. Pri tem mu je noge prišla v stik z ozemljeno žico. Tok ga je udaril tako hudo, da je bil na mestu mrtev. Prepolili so ga v domačo faro v Lesce in ga tam v soboto pokopali.

★

Veliko strupenih kač

Nenavadno veliko strupenih kač se je pokazalo na planini Motajnici v okraju Prnjavor v Bosni. Delavci, ki hodijo tja delat, jih srečujejo na vsak korak in jih ubijajo. Doslej se je zgodilo že več nesreč. V Motajnici živi posebna vrsta progasti strupenih kač, kakršnih drugod ne poznajo. Delavci in kmetje se seveda te strupene golazni hudo boje. Najlaže se jih branijo s tobakovim dimom, ker kače beže, ko zaduhajo tobakov dim.

Majevi motivi

10.

Slovenski rod je po svojem zgodovinskem razvoju podoben otroku, ki je bil rojen na lepem domu, ki pa nikoli ni poznał v svoji prvi dobi dobre matere, marveč se bil pastorek nemilih časov in razmer. Umetno je, zakaj so naše narodne pesmi v ideji in melodiji nadahnjene s tisoč melanolij. Pastorek bi se rad veselil, pa mu mačeha ni puštila, da bi se smejal. »Sirota Jerica« je prav značilen odvek v odmev slovenske duše. Glej, glej, poreče kdo, o veselju piše, pa je v žalost zase. Nasprotno! O žalosti sem spregovoril, pa bom o veselju nadaljeval in končal. Slovenski rod je sprekjal krščanstvo in takrat je zagledal, spoznal in vzljubil svojo pravo mater Marijo. Usoda nazačke Device je po krajevnih in socialnih razmerah podobna usodi slovenskega ljudstva. Nazaret in slovenski rod, oba sta bila od svojih mogočnejših sosedov prezirana, zanitevana in pozabljena. »Iz Nazareta more biti kaj dobrega?« (Jan 1, 46) In vendor je prišla od tam žena, ki je blagoslovilna med ženami. Prav ta žena je prinesla mnogo duhovnega veselja v našo deželo, ko je postala tudi mati slovenskega ljudstva. V preroštem duhu je mislila tudi na slovenski rod, ko je pel: »Glej, blagrovali me bodo odslej vse rodomi.« (Lk 1, 48.) Slovensko ljudstvo poslej brez Marije več ne more in ne sme biti. Nemec, ki vedno hripeni po nekem novem, je mogel v Lutrovem verskem mišljenju zavreči Marijo in z njo. »Začtek našega veselja«, ki je delo božjih rok. Slovenec pa gleda v svojo preteklost in vidi, kaj je bil in kaj bi bil — brez Materje Marije. Slovenija je po svojih sončnih platinah, po svojih bistrih potokih, po svojih belih cerkvah, zlasti pa po svoji duhovni Materi dom sicer preizkušenih, vendar veselih otrok.

11.

Pravo veselje je nekaj globokega, neizrekljivega, skritega kakor zlate žile v specih gorah. Duša, ki ljudi Boga, tudi v žalosti in trpljenju ni brez tihega veselja. »V najhujšem trpljenju bi me osrečevala misel, da s tem izvabim vsaj en božji smehljaj.« (Sv. Mala Terezija: 16. julij 1897.) »Sv. Gabriel, častilec Z. M. B., pravi brevir, je bil odločen, da bi pospeševal vedni spomin Marijinih radosti in žalosti.« Sai se tudi res Marijine radosti včasih od Marijinih žalosti niti ločiti ne morejo. To najdemo zlasti v štirih slučajih: Darovanje v templju, beg v Egipet, najdenje v templju in srečanje na križevem potu. »Tvojo dušo bo presulin meč« (Lk 2, 35) — ta Simeonova beseda pomeni sicer za Marijo bridkost, a njegova dostavljenia beseda, »da se razodenejo misli iz mnogih srce«, izraža: veselo upanje in spoznanje. Vedelo se bo namreč, kdo se je odločil za Jezusa in svoje vstajenje. Beg v Egipet je sicer brida pot, a sledi jo misel na božjo skrb in previdnost. Izguba Jezusova negovo mater zelo žalosti, a njegova pokorna vrnitenja Marijo veseli, saj bo njegov pokoren obstanek v Nazaretu. Srečanje s križem obloženega Sina jo bridko zadene v dušo, a njegov iskren pogled ji je povedal, v koliko tolajbo, slavo in veselje mu je zadnje srečanje. Resnično! Duša, ki trpi s Kristusom in za Kristusa, je tudi v trpljenju vesela. Premislite nekoliko sladke molitve, ki jo je pred nekaj leti ob svoji smrti zapustil jezuit L. de Grandmaison svoji ustanovni, družbi učitelje: »Sveti Maria, Mati božja, daj in ohrami mi otroško veselo preprosto in zvesto srce. Daj mi veliko in nepremagljivo srce, ki bo za Jezusovo čast živelio in nosilo tisoč rano, ki se bo zadržala še le v nebesih.« (Die Fahne Mar., März 1934.)

Ptuj v zgodovini

Ptuj v maju.

Muzejsko društvo v Ptaju je imelo v soboto, dne 5. t. svoj redni občni zbor v refektoriju mestnega Ferkovega muzeja. Zbor je vodil društveni predsednik gimnazijski ravnatelj v pok. dr. Komjanec. Zboru sta prisostvovala tudi zastopniki marmorskega zgodovinskega društva sodni svetnik dr. Travner in prof. Baš. Iz tajniškega poročila je posneti, da je bilo društvo 1933 zelo agilno in delavno. Izkopalni so precejšnjo količino raznih znamenitih predmetov iz rimske dobe, med temi tudi prav dobro ohranjeno glavo iz marmorja z dolgo brado, ki predstavlja po menju strokovnjakov neko orientalsko božanstvo. Blagajnsko poročilo je podal prof. Alič. Izkazuje Din. 37.786 dohodkov in 23.268 Din izdatkov. Prostori, kjer se nahaja muzej, so postali premajhni in so jih morali razširiti za 3 lokale, kjer so namestili muzejsko knjižnico. Nadalje namerava Muzejsko društvo izdati ročni kažipot za tuje in znanstvenike, ki vedno bolj pogosto prihajajo na ogled ptujskih znamenitosti. Vliten v odbor ni bilo, ker se ni potekla 3 letna funkcijska doba. Po občnem zboru je predaval g. prof. Baš o zgodovini Ptuja in njegovih preteklosti. Med drugim je g. prof. predložil Ptuj za časa Rimjanov in takratni tok Drave, ki je segala do nižine sedanjega mesta pod Prešernovo ulico. To domnevno potrjuje tudi lega rimskega mostu, ki ga je odkril notar Viktor Skrabar. Nadalje je g. prof. povedal, kako je bil Ptuj po rimski dobi vedno zapostavljen, posebno pa še za časa Habsburžanov, da se ni mogel gospodarsko razvijati. Posebno pa je načinil, da ga je načinil.

Prva je dolžna TPD sama. Ona je dolga desetletja kupičila dobiček in ga še danes ter so delničarji deležni mastnih dividend, visoki uradniki visokih plač, na njihove delavskie družine pa mora takoreko skrbeti ostalo, že itak preobremenjeno delavsko in kmečko ljudstvo. Pri stradajočem rudarskem delavstvu izkazuje družba še vedno visoke čiste dobičke in plače višjih uradnikov dosega več desetisobev dinarjev. Mislim, da to ni v soglasju.

Tu je treba zagrabit! Delničarji naj odstopijo

svoje dobičke, upravnici svetniki svoje tantijeme

in vodilni uradniki dele svojih visokih prejemkov.

Le verjemite mi, nikdo od teh ne bo lačen, rudarske družine in otroci pa tudi ne bodo trpeli pomanjkanja.

Zato predlagam: Pri družbi naj se ustani nov fond,

v katerega naj se mesečno vnesejo vsi zneski,

ki presegajo mesečno minimalno plačo (kakršna naj se določi).

Poleg tega naj določijo zraven še vedno

zr

50 letnica „Slavca“

Velika pevska slavnost v Ljubljani

Kakor smo že poročali, se vrši za binštne praznike v Ljubljani proslava 50-letnica pevskega društva »Slavec« pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra. Ministrstvo za promet je dovolilo za vse udeležence četrtni vožnjo, ki jo dobri vsakdo proti nakupu legitimacije in velja od 14. do 25. maja.

Slavnosti se udeleži tudi najstarejše bolgarsko pevsko društvo in bolgarski pevski prvak »Rodna pesen«, delegacija iz Českoslovaške, mnogi hrvatski in srbski pevski zbori. Ker bo obenem tudi prvi pokrajinski zlet »Hubadove pevske župe« v veliki dvorani hotela »Union«. Od 16. dalje: veselica na prostem.

Torek, dne 22. maja: izlet na Jadransko morje, Bled, Bohinj, Kranjsko goro itd. — Avtobusne izlete organizira »Putnik«.

Pevska društva »Slavec« se obrača na ljubljansko občinstvo, da bi mu prizvilo prosta stanovanja za goste. Legitimacije za četrtni vožnjo se dobe pri »Slavecu«, Ljubljana, hotel Miklič, in pri ekspoziturah »Putnikov«.

Spored slavnosti je sleden:

Nedelja, 20. maja ob 9: poklonitev umrličnemu članom pri Sv. Križu. Ob 11: koncert

Pospešeno delo v Ljubljanici

Iz struge se širi neznosen smrad

Ljubljana, 14. maja.

Ljubljanci so se danes dopoldne silno čudili, ko so zapazili, da je Šentpeterski nasip od karne Prešeren tja do počasi obratjujoče vzpenjača ves zabarikadiran z vozniki. Ti so mirno čakali, da pridejo na vrsto pod vzpenjačo in da odpeljejo kučni meter materiala k staremu pokopališču. Vodstvo regulacijskih del v Ljubljani se je namreč s tem tednom odločilo, da pospeši odvoz materiala. Najelo je več voznikov, ki so prišli celo iz daljnih krajev, tako iz Velikih Lašč in Šmarja, kar je znak, da kmet, ki trpi pomanjkanje, poprime za vsako delo, samo da zasluži kako malenkost. Prišli so v Ljubljano in ostanjoči tu z vozovi in živino do ves zabarikadiran z vozniki. Ti so mirno čakali, da je bilo približno tako življenje in vrvenje voznikov v onih letih, ko so gradili borovnički železniški most. Takrat so prihajali v Borovnico vozniki iz vseh bližnjih krajev, celo z Menešij in od Cerknice. Napravili so si prava taborišča, kjer so skupaj z živino taborili pod eno streho.

Vozniki, ki jih je sedaj 42, so razdeljeni v dve skupini. Prva skupina je z odvajanjem materiala zaposlena od 4. junija do opoldne, na kar je zamenja druga, ki vozi od opoldne do 20. zvečer. Tako je odvoz prekinjen. Živina mnogo trpi. Pa tudi vozniki imajo težave. Prava slika trpljenja pa se kaže opoldne, ko vozniki na Šentpeterskem nasipu krmijo živino in si sebi privoščijo skromno kosilce. Nekaj časa je živahnno, nato pa vse utihne in vsak zavživa svoje kosilo. Vzpenjača sicer ne zmore vsega dela takoj naglo, ko bi bilo računati, pač pa je sedaj v kalkulaciji, da bodo dnevno odpeljali

do 450 m³ materiala, dočim so ga doslej 300 m³. Posamezen vozniški je doslej imel 12 in se več na za vsako turo je prejel 12 Din.

V strugi je sedaj zaposlenih 140 delavcev, ki so razdeljeni v dve skupini. Ti delata kakor vozniki. Najnižja meza na uru znaša 3.25 Din. Vodstvo regulacijskih del pa je uvedlo tudi akordni sistem tako, da plača za vsak napoljen wagonček 3 Din. Je prav, naporno delo, kajti siva Hrvatica je zelo težka in je treba dostikrat zmogavati razne ovire, ker vodi ponekod proga celo po vodi, tako niz dol od Cevljarskega mostu.

Z današnjim dnem, k. 1. jez nad Cevljarskim mostom izgrajen, o. prič. z betoniranjem 400 m dolge struge do zovega trga nad Cevljarskim mostom do trimostja.

Pravijo, da bo ta regulacijska dela končana do konca junija. Naložen terenski sekčija za regulacijo Ljubljanskega prista z izčiščenjem že betonirane struge do trimostja do Zmajskega mostu, kajti na tem mestu so lanske velike povodnji na nesogramo množino raznega materiala, zlasti peska in kamena.

Končno je treba poudarjati, naj merodaine oblasti skrba za to, da bo odstranjena silen smrad, ki se sedaj širi z Ljubljanične struge do Zmajskega mostu dalje proti Mostam, do izliva Gruberjevega prekopa v glavno strugo. Po mnogih mestih so nastale mlakuže, iz katerih se širi neznosen smrad in kjer se je zaredil celo žabji rod. Zelo se pritujujejo stanovci nižje od Zmajskega mostu, da podnevi ne morejo zračiti svojih stanovanj, ker udaria s struge strahovit smrad, pa tudi ponocni se ponavljajo ista zgoda.

Reklamni korzo. Uprava Ljubljanskega velesejma namerava za časa svoje letošnje razstave prirediti reklamni korzo po velesejnskemu prostoru in po nekaterih glavnih ulicah Ljubljane. Obhod bi se vršil 2. junija v popoldanskih urah ter 3. in 10. junija dopoldne. Kakor že povdarenje, bo obhod imel izrazit trgovsko-reklamni značaj ter bude velikega pomeni za industrijske, obrne in trgovske kroge. Ta način uspešne reklame se praktičira tudi na drugih velesejmih. Opozorjam interesente, da preskrbimo za udeležence dovoljenje oblasti mi sami. Na čelu vsakokratnega obhoda bo igrala glasba. Ureditev reklamnih vozil, oziroma skupin prepričamo okusu udeležence. Ker se je ta način reklame povsod dosegel do obnesev, domnevamo, da bo ta način prireditev imela tako povoljen uspeh. Vabimo torej vse interesente na prav veliko udeležbo. Prijave sprejemajo Uprava Ljubljanskega velesejma do dne 25. maja, t. l.

Pumparice, modne blače, najboljše kupite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

STORITO

Navodilo za lepo vedenje

je knjiga, ki je po svoji vsebini koristna vsakemu mlademu človeku, po svoji knjižni opremi pa edinstveno delo v slovenščini, delo mojstra-umetnika. Naslovna stran platnic je bogato počaščena, izmed 108 strani vsebine — je vsaka zase umetnina. 361 pravil lepega vedenja je obdelanih v trojem tisku tako spremno in premisljeno, da na prvi pogled razberes, kaj je važno. Če hočeš pokloniti sinu, bratu, prijatelju, znancu izbrano

darilo za god

če hočeš pokloniti birmancu res primerno

birmansko darilo

kupi mu knjigo

STORITO

Dokler traja zaloga — se knjiga

STORITO

dobi v belih, modrih, rdečih ali zelenih platnicah; dalje tiskana z rdečimi ali črnimi črkami, na bele ali modrikastem papirju. Da te krizi omogočimo nabavo te knjige čim širšim krogom, smo cene izdatno znižali. — Knjiga »STORITO« stane trdo vezana 35 Din (prej 45 Din), mehko vezana 20 Din.

Naroča se pri

Društveni nabavni zadruži

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 7 a, I. nadstr.

Marenberg

K prvemu svetu obhajilu je v nedeljo, dne 13. t. m. pristopilo 36 otrok. Po ginsliki cerkvi slovenski so prvoobhajanci po zaslugu gdje učiteljice Nagode dobili tudi primočno telešno okreplilo.

V čast našim materam je tukajšnja državna osnovna šola v Bruderščini dvorani priredila lepo uspešno pravo. Na sporodu so bili: dva govor, več deklamacij, petje in telovadba.

Osebne vesti. Gosp. dekan Messner je prezel upraviteljstvo vuhredsko župnije. — V Vojsku je predstavljen kaplan gosp. Pušnik, za njegovega naslednika je imenovan gosp. Podgornik, dosegel kaplan pri Sv. Trojici v Halozah. — Najbržje je ogenj postlanknila zlobna roka.

Do petka

včeraj oddane oblike v kemično čiščenje, plisiranje, barvanje, pranje in svestolikanje perila izgotovi sigurno do

binkošti tovarna Jos. Reich

Št. Jernej na Dolenjskem

Strela je udarila v hišo posestnika Fr. Reclja na Razdrtjem. Gospodar je kar z golimi rokami naglo razmetal goreco slamo in s tem zadušil ogenj. Dobil je opekljene po rokah, — a kaj človek ne pretrpi, samo da reši dom!

Končumno društvo prodaja modro galileo po dokaj znižani ceni. Razliko v ceni sta krili z izdatno podporo tukajšnja hranilnica in posojilnica in elektrarna.

Poročil se je učitelj g. Kovacič Vladimir z učiteljico gdje, Golar Lidijo. — Obilo greč!

Pogorela je hiša posestnika Črtalje na Vinjem vrhu. Prebivalci so si sredi noči jedva rešili življenje, vse drugo je zgorelo. — Najbržje je ogenj postlanknila zlobna roka.

SLOVENEC, dne 15. maja 1934.

Mariborske vesti:

„Jamsko“ vprašanje

Gramozne jame so delale Mariboru že svojčas znatne preglavice. Mesto se je hitreje in dalje širilo, kakor so mestni očetje predvidevali, in gramozne jame, ki so stale prej daleč od mesta ter niso bile nikomur v napotje, so postale kar preko noči resna ovira za mestni razvoj. Zasipavanje jame v Tomšičevem drevoredu, v koroškem in magdalenskem predmestju, je povzročilo občini dokaj stroškov. Novo »jamsko« vprašanje je postal aktualno v zadnjem času. Gre za gramozne jame v koroškem predmestju, kjer se je zadnja leta izkorpal veliko gramozne ter so nastale ogromne kotline, ki se širi tako v obsegu, kakor v globino. Mesto je zajelo sedaj tudi te jame ter se je prvi, ki leži poleg Koroške ceste, že čisto pribli-

žalo. S tem vprašanjem se je bavil že občinski svet ter imenoval poselno komisijo, ki si je te dni jame ogledala. V komisiji so bili celotni gradbeni odsek občinskega sveta in gradbeni odbor ter mestni strokovnjaki. Komisija je ugotovila, da sta dve jami, ki sta v zasebni lasti, že pregloboki ter je prepovedala vsako nadaljnjo kopanje v globino. V sedanji obliki sta jami neprimerni tudi za zazidanje, radi ogromnega obsega pa jih tudi ne bo mogoče zasuti. Napravil se bo poseben načrt za nadaljnjo eksploatacijo teh jam, ki se bo vrnila na način, da se bodo jame deloma zasule, deloma pa strmina na robovih znižala. Na ta način bo mogoče vključiti tudi jame v regulacijski načrt ter jih zazidati s stanovanjskimi zgradbami.

□ Francosko konzularno zastopstvo, ki je bilo svoječasno z odhodom g. Furrera opuščeno, smo v Mariboru zopet dobili. Francosko zunanje ministarstvo je imenovalo za svojega konzularnega zastopnika v Mariboru odvetnika dr. Vinka Rapota.

□ Zborovanje lekarjarjev. V nedeljo popoldne se je vršil pri Orlu občni zbor kluba lekarjarjev v Mariboru, ki obsegajo področje cele bivše mariborske oblasti. Po poročilih o delovanju so izrekli zborovalci odboru zahvalo za uspešno delo. Pri volitvah je bil izvoljen zopet dosedanji odbor s predsednikom mag. Vidmarjem na čelu. Soglasno je skupična odobrlila sklep odbora in zbornične sekcije v Ljubljani, da se voli v lekararsko zbornico v Belgradu leta predsednika Cimermana, na katere sta določena kot zastopnika lekarjarjev Dravsko banovino mag. J. Vidmar iz Maribora in mag. Gvido Bakarič iz Ljubljane.

□ Mariborski lovci in strelec so v nedeljo na vsečna način otvarjali letošnjo streško sezono na radvanjskem strelišču. Ob sedmih dopoldne je kretil spred z godbo na čelu s Trga Svobode proti radvanjskemu strelišču, kjer je navzoč pozdravil v imenu predsediteljev predsednik oblastne streške družine polkovnik Božo Putniković, nakar se je pričelo strelenje, ki je trajalo vse dan. Odslej bodo vsako nedeljo redne strelene vaje za mariborske lovce in strele.

□ Umrl je v splošni bolnišnici viničar Novak Ivan, star 70 let. Na počivka v miru!

□ Freložna razstava. Vajenška in pomočniška razstava se preloži na 4. avgust ter se vrši v okviru Mariborskega tedna.

□ Hvalevredno. Mestni gradbeni odbor ne odloča sedaj samo o zunanjosti novih zgradb, temveč zahteva na vpogled tudi načrte za ureditve okolja stavb, predvsem za vrne ograle. Na ta način se bo doseglo, da bodo sčasoma izginile iz mesta vse nezmočne ograle, ki kvarejo zunanjost celih ulic.

□ Naval po počitniški koloniji. Šoleka vodstva so pričela skupno z mestnim zdravnikom in socijalno-političnim uradom z izbiro revnih otrok, ki bodo tako srečni, da so pošli na javne stroške v počitniški koloniji. Letos je prispevno nenavadno število prešenje z sprejem, poleg tega pa starši naravnost oblegajo urad, ki sprejema otroke, ker bi radi privoščili svojim malčkom sonca in veselega oddihha v koloniji.

□ Eksportne cigarete. Na 14. obmejni postajah je pričela nova monopolna uprava s prodajo posebnih »eksportnih« cigareti, ki se prodajajo samo v inozemstvo potujočim v okusnih škatljicah po znižani ceni. Med temi 14. postajami je tudi Maribor in eksportne cigarete so postale pri naši radi svoje fine kvalitete iskanio in uvaževano blago. Seveda je le malo izvoljenih, ki si lahko privoščijo »eksportne«, ne da bi potolovili v inozemstvu.

□ Davčni obroki. Davčna uprava opozarja, da zapade s 15. majem v plačilo II. četrletne obroku zgradarine, pridobinje, pavšal, davka na poslovni promet, rentnine, družbenega davka in vojnico in sicer po predpisu za leto 1933, ker se odmera za L. 1934. ni izvršena. Najkasneje 15. maja zapade v plačilo tudi uslužbenki davek z 1. odstotnim izrednim doprinosom za mesec april 1934.

□ Mariborski teden je otvoril lastno pisarno zasnovano v prostorih Tujskoprometne zveze. Kasnejše se bo pisarna preselila v otroški vrtec v Razlagovi ulici.

□ Plavajoče človeško truplo je bilo včeraj videni na nabrežju Drave pod Valnerjevim vrtom na Koroški cesti. Truplo je derotača voda odplavila naprej. Očitki so zadevi javili mestni policiji.

□ Poceni meso. Danes v tork se bo prodalo od sedme ure naprej na stojnicu za oporečno meso pri mestni klavniči 190 kg govejega mesa po 4 Din in sicer na osebo do 2 kg.

□ Ponoven pregled. Mestni vojaški urad razglasja, da se bo vršil tekmo tega meseca ponoven pregled konj in prevoznih sredstev. Radi tega se

pojavijo vsi, katerih konji in vozovi niso bili lanži kateremakoli vzroku pregledani, ter oni, ki so kupili še nepregledane konje, da se takoj, a naišasne do 16. t. m. javijo radi popisa na mestnem vojaškem uradu v Mariboru, Slomškov trg 11.

□ Birmanska darila, solidna in poceni, pri R. Bizjak, Gospoška 16.

□ Novo jadralno lehalo. K včerajšnjemu tozadnemu poročilu v Ponedeljek Slovenskemu dojavljamo, da je bote letala »Vrane« g. trgovca Kosi, ki je ob krstu razbil običajno steklenico šampanga.

Dvanašt grobov v desetih dneh

Kamnik, 14. maja.

Težko je usoda udarila Kamnik in mu povzročila obilo gorja. Vsak dan novi pogrebi, vsak dan nova žalost. V desetih dneh dvanašt žalostnih in pretresljivih pogrebov dvanajstih žrtv del, katerim je usoda nesreča izkopalna prezgodnjem grob in hudo prizadela svojce, marsikatero družino pa pahlila v bedo in pomanjkanje. V petek zvečer smo spremili na zadnji poti 45 letno Angelo Ogrinovo, katero so prepeljali v Kamnik in pokopali na pokopališču na Zahal. Pogreb vestne in pridne delavke, ki je bila 14 let zaposlena v tovarni, se je vrnil ob veliki udeležbi prebivalstva iz Kamnika in okolice. Dekan g. Matej Rihar je imel v cerkvi na Zahal ganljiv govor, ob odprtjem grobu pa sta poslovila ob tragično umrle žrtve dela v imenu uprave tovarne šef g. podpolkovnik Sabljan, v imenu kamniškega prebivalstva pa notar g.

Občni zbor zavarovalne zadruge „Croatie“

»Croatia« zavarovalna zadruga je imela dne 2. maja t. l. svoj redni letni občni zbor. Ker praznuje »Croatia« letos tudi 50-letnico svojega obstoja in delovanja, odkar je bila leta 1884 ustanovljena od občine kr. svob. in glavnega mesta Zagreba, se je občni zbor vršil v mestni dvorani v Zagrebu. Izdana je bila spomenica, ki obsega historijat dela in poslovanja tega domačega zavoda. Občnemu zboru je predsedoval predsednik zadruge g. arh. prof. Janko Holjac, bivši župan mesta Zagreba. Pred prahodom na dnevni red je bil prečitan brzjavni pozdrav Nj. Vel. kralju, kar je bile z navdušenjem sprejeti. Na to je pozdravil številne prisotne člane in poudarjal važnost zavarovalne zadruge »Croatia« za naše narodno gospodarsko življenje, kakor tudi omenil sadove njene koristne delovanja.

Po končanem govoru g. Holjaca, je povzel besedno sedanjem mestni župan, univ. prof. g. dr. Ivo Krbek in v svojem srčnem in toplem govoru, ki je bil poln priznanja, čestitkih in najboljših želja za »Croatia«, kakor tudi za njeno upravo. »Svet sem si — je rekel g. dr. Krbek — da govorim v imenu vsega meščanstva mesta Zagreba, da čestitam »Croatiji« na jubileju in imenu vsakega posameznega meščana. Vsi hočemo pomagati, da »Croatia« nosi svoje ime in svojo zastavo na čast vseh tako doslej, kakor tudi v bodoče.«

Nato je povzel besedo predsednik TIZ g. dr. Milan Urbanič, ki je med daljšim svojim govorom izjavil: »Croatia« uživa danes polno zaupanje, ne samo v vrstah ostalih zavarovalnih zavodov, temveč posebno še v vrstah celega jugoslovanskega gospodarstva, ker je zavod postal eden naših vodečih zavarovalnih institucij v državi. Zato lahko trdim, da je ne samo bila zavarovalna zadruga »Croatia«, temveč tudi, da je danes in bo vedno ostala naša domača ustanova, katero čakajo v prihodnosti še mnoge večne ali načrte za razvitek našega narodnega gospodarstva.«

Po končanem govoru g. dr. Urbaniča je čestital »Croatiji« tudi predsednik Obrtne zbornice g. Milan Ramuščak.

Občni zbor je prešel nato na dnevni red in je soglasno in z odobravanjem vzel na znanje bilančne račune in predloženo razdelitev poslovnega dobička od 1.019.728,33 Din v smislu pravil in podelil razrešnico ravnateljstvu in članom nadzorstva.

Pri slednjih volitvah so bili soglasno izvoljeni v ravnateljstvo: gg. msgr. dr. Lovro Radicevič, opat in kanonik in Rudolf Erber, generalni ravnatelj Gradske štodianice, v nadzorstvu pa gg. Miroslav grof Kulmer in Nikola Cuk.

Gibanje in zborovanja „Boja“

Ljubljana, 14. maja.

Kot kronisti moramo ugotoviti in zapisati vsak pojav v našem javnem življenju. Tako moramo vsak teden poročati o prireditvah organizacije »Boja«, ki je začela prirejati velike shode po deželi, na katere prihaja na tisoče ljudstva.

Organizacija »Boja« je sestavljena iz 5 organizacij, ki so: 1. organizacija četnikov, ki jih je na Slovenskem še bolj malo in so predvsem znani kot patriotska vojna organizacija med brači Srbi; 2. organizacija vojnih in alijev, ki so organizirani po vsej Jugoslaviji; 3. organizacija vojnih jugoslovenskih dobrovoljev; 4. organizirane podružnice bivše »Zvezde slovenskih bojevnikov«. Ta zveza je bila sicer razpuščena, ostale pa so njene podružnice, ki so sedaj pristo-

Zevnik, Angelo Ogrinovo so položili v grob poleg štirih tragično ponesrečenih tovarišic sodelavk, ki že počivajo na kamniškem pokopališču.

Včeraj ob 9 dopoldne so pokopali na makinjskem pokopališču 32 letno Ano Grošljevo — dvanajsto žrtve, ki je umrla v ljubljanski bolnišnici po velikem trpljenju, katerega je prenašala kakor njeni tovarišice sotrpinko z vdano potrežljivostjo. Prepeljali so jo v Kamnik in položili k večnemu počitku na domačem pokopališču poleg sodelavke Julije Vrhovnikove. Na zadnji poti jo je spremil častniški zbor s poveljnikom mesta g. polkovnikom Kriščičem in velika množica prebivalstva iz makinjske fare in iz vse okolice. V imenu uprave tovarne in uslužbenec se je poslovil od vestne delavke kapetan g. Karel Blatnik, pevski zbor pa je zapel v slovo žalostinke. Aha sveža grobova zadnjih dveh žrtv dela so obsuli s svežim cvetjem šopkov in vencev.

pile v »Boja« 5. organizacija rezervnih častnikov. Toda ta organizacija je morala na ukaz osrednjega odbora izstopiti, ostali pa so v Boju posamezni člani. Vsaka teh petih skupin ima v osrednjem vodstvu »Boja«, ki steje 30 članov, po 6 odbornikov.

Načela »Boja« so nam še nekoliko nejasna. Vendar pa iz psiholoških razlogov prav dobro razumemo, zakaj se ljudske množice zbirajo okrog te organizacije, katera nekaterim krogom, tudi okrog »Jutra«, ni po volji in jo napadajo ter ji podstavlja načela in namene, katerih prav gotovo nima, kar je izjav n. pr. na celjskem zborovanju jasno razvidno.

Ni naša naloga danes presojati, ali je gibanje zdravo ali ne, ali so nameni voditeljev resni ali ne — pač pa je naša naloga stvarno poročati o teh zborovanjih.

V četrtek se je vršilo zborovanje »Boja« v Skocijanu pri Mokronogu.

Zborovanja se je udeležilo okoli 4000 ljudi, v ogromni večini samih moških. Službo božjo je daroval kurat Bonča, ki je imel etično zasnovan govor, pri zborovanju pa sta govorila Marinko in Fabjančič.

V nedeljo pa sta bila dva velika shod: v Trbovljah in v Ribnici.

V Trbovljah

je bil najprej zbor delegatov, nakar se je učil impozantne sprevo, v katerem je korakalo polno ljudstvo, med temi trije popolni bataljoni bojevnikov. Trbovlje so bile okrašene z državnimi zastavami. V Trbovljah je zborovanju na sportnem stadiionu predsedoval katehet prof. dr. Ratej. Zborovanju je prisostvovalo 7000 do 8000 ljudi. Predsednik je najprej ugotovil, da so vsi zborovalci soglasni v svojem navdušenju za zjednjeno in nedotakljivo Jugoslavijo ter da z ogorčenjem odklanjajo razne očitke protidržavnosti.

Za njim je govoril g. Avgust Kuster, predsednik »Boja«, ki je podal glavne točke načela »Boja«, nato pa so govorili gg. Lojze Slanovec, Rozina, Ture Štrumb, Stanko Florijančič, Janez Marinko in drugi. Z navdušenjem je bila sprejeta ustanovna brzjavka Nj. Vel. kralju in pozdravna brzjavka g. banu, ki se je priključil bojevniškemu gibanju. Vse zborovanje, ki se je vršilo med neprestanim vzlikanjem in pritrjevanjem, se je zaključilo še ob poslednjih, nadleževalo pa bi se še dalje, ako bi mogli prireditelji ustrezni želji zborovalcev.

Zborovanje v Ribnici

je bilo v nedeljo ob poltreh. Ves trg je bil nabito poln in se je udeležilo zborovanja okoli 5000 ljudi. Na zborovanje so prišli zborovalci v četverostopih. Ribnica je bila okrašena z zastavami. Zborovanje je ob poltreh otvoril odvetniški koncipent dr. Kalan, ki je imel daljši govor o smernicah tega gibanja, dalje Stane Vidmar, ki je govoril o gospodarskih razmerah in tudi med drugimi odgovarjal na neki poziv o razjasnitvah korupcij. Za njim je imel govor Vladislav Fabjančič. Naglašal je: »Gospodom patent-patriotom povemo: Zapišite si v uho, govorite, kar hočete, obrekujte in lažite: tedaj, ko je šlo zares, tedaj vas ni bilo zraven!«

Ugodna prilika za nakup lepih stavbnih parcel z dvema poslopjema

primernima za industrijo. Ležijo v mestu in ob železnicu. Plačljivo tudi s hranilnimi knjižicami. — Naslov povev uprava »Slovenec« pod štev. 5377.

stanek državnih upokojencev, upokojenk in vdov iz vseh panog in vseh položajev iz Celja in okolice. Pri stanku bo poročil tajnik Državnega jugos. drž. upokojencev in upokojenk iz Maribora o namenu, organizaciji in delovanju mariborskoga društva.

Drugi kraji

Ptujski Opleševalno in tujskoprometno društvo v Ptuju ima v sredo 16. t. m. ob poi 19 svoj redni občni zbor v Ljubljanskem vrtu v prostorju »Svica«.

Poceni koncert v Veliki Nedeli Na binkoštni ponedeljek prvič v »Bralno in izobraževalno društvo Mir v Veliki Nedeli« na binkoštni ponedeljek 21. maja ob 15 na grajskem dvorišču velik pevski koncert. Sodelujejo pevski zbori dekanjskih župnij. K oblini udeležbi vabi »Bralno in izobraževalno društvo Mir.«

Kočevje Krajevna profitobrskna liga ima svoj redni letni openi zbor 22. maja ob 20.30 v saloni pri g. Tschinkel Perdu. Poslovne obvestila se ne bodo izdajala.

Narodna knjižnica in čitalnica v Zagrebu, Gundičeva 29, priredi jutri, v sredo ob 20.30 društveni stanki s predlaganjem g. prof. J. Bončića o tem: »Technični napredki v prometu« (s projekcijami). Gostje dobrodošli!

Kranj Danes gostuje ljubljanska drama na održi Narodne čitalnice. Vprzori Krelejevo drama »Gospoda Gembajevi« z gg. Kraljem, Levarjem, Skrbniškom, Germanom, Zelezničnikom in gospesma Nablocko in Sarićem. Začetek ob 20.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE DRAMA (Začetek ob 20)

Torek, 15. maja: Gospoda Gembajevi. Gostovanje drame v Kranju, Izven.

Sreda, 16. maja: Bratje Karamazovi. Red Sreda. Četrtek, 17. maja: Mojster Anton. Red Četrtek.

OPERA (Začetek ob 20)

Torek, 15. maja: Gostovanje »Sinje ptice«. Izven.

Sreda, 16. maja: Luisa. Red.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 15. maja ob 20: Vojolice z Montmartra. Red A.

Gostovanje Erike Družovičeve. Zaključek sezone.

Koledar

Torek, 15. maja: Izidor, kmet, spoznavec; Zofija.

Novi grobovi

+ G. Pavel Blinc, svetnik železniške direkcije v Ljubljani v p., je po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne. Blag mu spomin! Žalujočim naše globoko sožalje!

+ Kovac Jakob, železničar v pok. nas je v nedeljo popoldne po kratkem, toda težkem trpljenju zapustil in odšel v boljše življenje po svoje placiči. V svojem 77. letu je še vedno z mladenično vnočno nabiral prostovoljne prispevke za Vincencijevu družbo, katere predsednik je bil od l. 1927. Da so pa ti prispevki prišli v roke resnično potrebnim, zato je siromake na njihovih stanovanjih obiskoval, tolažil in obdaroval. Bil je res oče ubogim cele Šišenske župnije. Poleg tega mu je bila najbolj pri srcu skrb za župno cerkev. Kakor otrok se je veselil, kadar se je kaj novega naredilo, zato je pa tudi mesec za mesec hodil okoli članov družbe za zidanje nove cerkve in nabiral dajove, da bi se dolgočimprej poravnali. Kako je bili vnet za to, da se je hudo bolan vendar še opraviceval, da ta mesec ne more pobirati, da bo pa prihodnji mesec nadomestil. G. Kovač. Twoja dobra dela naj ti poplača večna Dobrota! Pogreb dragega nam g. Kovača bo danes ob pol 5 popoldne iz Spod. Šiške, Janševa ul. 1.

Osebne vesti

= Šef držav. izseljenške službe g. dr. Fedor Aranicki je z ukazom Nj. Vel. kralja napredoval v III. skupino.

Ostale vesti

— Romanje na Trsat je preloženo na soboto 2. t. m. Nekaj rezerviranih izkaznic je še na razpolago. — Sveti vojska, Ljubljana, Tyrševa 17.

Delavski tabor na Kumu na binkoštni ponedeljek. Za delavski tabor na Kumu na binkoštni ponedeljek bo vozil poseben vlak iz Ljubljane ob eni popoldne. Vozna cena tja in nazaj je 26 Din. Vozovnice se dobijo v ljubljanskih župniščih, v trafihi hotela »Unione« in v tajništvu Jugoslovanske strokovne zveze. Na tabor je vabljeno zlasti školskih ljubljanskih delavstev.

— V Kamniško Bistrico pride vsako nedeljo več 100 izletnikov, zato bi bilo prav lepo, če bi bilo ob takoj izletnih dnevnih poskrbljeno za sv. mašo v bistrški kapelici. Ker prihaja mnogo izletnikov že v soboto zvečer v Bistricu in odhaja nedeljski izletniški vlak zelo zgodaj iz Ljubljane, bi bilo izletnikom zelo ustrezeno, aby bi mogli svoji verski dolžnosti zadostiti v Bistrici. Ce bi bilo stalno poskrbljeno za nedeljsko sv. mašo v Bistrici, bi vsakdo že doma računal s to ugodnostjo in bi si prihranil precej časa.

— Pri ščasiju sledi na kozarec naravne »Franz-Josef-grenčice«, zavžite na tešče, izdatno izpraznjenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodej olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »Franz-Josef-voda« tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri zatrepljivih žilah, haemorrhoidah, prostatnih boleznih in katarju v mehurju.

— Telefonski promet. Prometno ministristvo je dovolilo, da se otvorí telefonski promet na progah Konjice—Kitzbühel (3,90 zl. fr.); Rogaska Slatina—St.Veit a. d. Glan (2,70 zl. fr.) in Maribor—Kitzbühel (3,90 zl. fr.). Zneski v oklepajih so pristojbina za trinajstini pogovor.

— Nova knjiga — Naše finančno pravo — neposredni davki, državna trošarina, takse — je pravkar izšla in obsegajo vse davčne, troširinske ter takse predpise, ki so bili izdani do konca meseča marca 1934, pri čemer so upoštevane tudi davčne in takse izpremembe, ki jih vsebuje finančni zakon za leto 1934-35. Pridrel je knjigo Stefan Sušec, upokojeni načelnik fin. oddelka banke uprave, cenar večani 100 Din. Vsa snov je prirejena za praktično uporabo upravnim in finančnim uradnikom, dalje sodnikom, odvetnikom, notarjem, funkcionarjem občinskih uprav, župniščem, družbi, denarnih zavodov in zadruž, dobitku služila tudi industrijskim, trgovskim in obrtnim krogom, skratka vsem davčnokaplavecem, ki hočejo točno in zanesljivo ter brez zamudnega iskanja zanesljivih informacij o svojih davčnih, taksnih obveznostih ter si preskrbeti točnih nasvetov in pojasnil davnega značaja. Skratka — knjiga daje točna navodila o vse

Ritem človeškega srca

Slavni zdravnik Theodor Billroth je rekel nekoč: »Življenje je žalostinka, kateri srce bije takt.«

Ritem srca — piše dr. Engelen — spremjava vse naše mišljene, čutenje in hotenje, ne-utrudno od začetkov našega telesnega življenja, do tistega trenutka, ko se začenja smrt po zadnjem srčnem utripu počasi plaziti čez ves organizem, kjer so navidezno vsi deli življenjske ure že obstali. Navidezno. Kajti srce samo kljub mirovanju še ni mrtvo in tudi še ni izgubilo sposobnosti za izvajanje ritma. Na srcu mrlja se da dokazati razlika električne napetosti, če dovedemo srce po žilah na roki kisik. Schott je dognal, da na splošno srce že 5–10 minut po nastopivši smerti popolnoma obmiruje. Ce pa je mrlja vbrizgal v žilo privodnico na laketi kisik, je začelo sreco zopet pravilno biti in je nastalo tipični elektrokardiogram. Po preteklu približno 30 minut je srce zopet obstalo, a se je dalo s pomočjo kisika znova pognati v tek kakor ura. Ti poizkusi dokazujojo, da ohrani srce tudi po smerti organizma sposobnost, da proizvaja dražljaje, ki urejajo njegov ritem. Sreco, ki ga izrežemo iz mrzlokrvne živali, utripljuje pravilno še več ur. Izrezano srce toplokrvenih bitij pa moremo zoživiti, ako mu skozi tenke žilice mišic vbrizgamo solno raztopino s kisikom.

Kadar kolesje srca obstane in samo ob sebi ne deluje več, ga moremo umetno zopet pognati v tek. Znamenje bližnje smrti je nepreklicno dano. Toda kljub temu, da je znatno podaljšanje življenja nemogoče, je v celicah organizma le še življenje. Telesna smrt nikar ne nastopi tako, da bi trenutno ugasnilo vse življenje, marveč opazujemo sliko, ki je

podobna slavnemu Haydnovi poslovilni simfoniji, ko instrument za instrumentom polagooma utihne in godec za godcem ugasnje luč in gre.

Že Kleanthes je 300 let pred Kristusovim rojstvom vedel, da izrezano srce še nekaj časa bije. Kakor dokazujejo poizkusi z izrezanimi sreco, ni potrebno, da bi prihajali sreco za skrčenje dražljaji po zunanjih živčnih potih, kakor to velja za druge mišice. Srčni ritem nastaja avtomatično, neodvisno od centralnega živčnega sistema; svoj vir ima v sreco samem. Zunanji živci morejo v glavnem bitje srca le pospešiti ali ga zadržavati, da bije hitrejši ali počasnejši.

Veak posamezni del srca deluje v trojtem ritmu: skrči se, popusti, počiva. Odmor omogočuje srco, da dobi hrano po tenkih žilicah mišičevja. Po vsakem utripu srce počiva. Sicer sreco ne pozna odmora. V teku enega dneva opravi srce 21.000 meterkilogramov dela; to je toliko, kakor če bi tri može, katerih vsak bi tehtal 70 kg, dvignili 100 metrov visoko.

Utrijajoče srce kaže dalje to posebnost, da začenjajo razni oddelki v rednih presledkih po vrsti delovati.

Ti dve lastnosti: avtomatičnost in redna zapovrstnost dajeta srčnemu mišičevju poseben položaj.

Hitrejši je srce ob radostnem vzbujenju, počasnejši v globoki potrosti. To ritmično spremjevanje naših čuvstev nam je znano. Po ljudski govorici je sedež čustev v srcu. Še danes govorimo o srčnih možeh, o prisrčnem smehu, o mehkih in trdih, dobrih in slabih, voljnih in zakrnjenih sreco. Še danes tudi ne manjka znanstvenikov, ki pripisujejo strah le posebnemu stanju sreco.

Ime mu ni zadeva časti

Neki newyorški trgovec je pred kratkim spremenil svoj priimek Kohn v Kolton, ne morda radi bojazni, da bi bil preganjан radi svojega pokolenja kot njegovi Abrahamovi bratje v Nemčiji, pač pa samo zato, ker je v telefonskem seznamu mesta Newyorka vpisanih »samoc. 5382 Kohnov. Bal se je, da bi utegnil kateri njegovih odjemalcev pri iskanju tvrdke v telefonskem imeniku poklicati namesto njega katerega izmed njegovih konkurentov.

Londonski telefonski imenik ima 16 strani Smithov, a nobenemu ne pride na misel, da bi si radi tega nadel drugo ime. Kohnov pa imajo v londonskem seznamu le tri strani, dasi je gotovo, da se mnogi sedaj pišejo Cohen, ali še bolj angleškemu slično.

Znana je zgodba o nekem Židu, ki je prišel na urad, da spremeni svoje ime v Montague. Vprašali so ga, zakaj hoče to storiti in odvri lje, da zato, ker je to ime tako staro in čestitljivo ter ima slavno tradicijo za seboj.

»Kakšno pa je bilo vaše dosedanje ime?« so vprašali Žida. »Možes.« je ta odvrnil! Židu ni šlo za čast, temveč za cvenek.

Opij samo za Kitajce

Mandžurska oblast namerava opij monopolizirati in ga ostro prepovedati tako za japonsko kakor za mandžurske vojaške čete. Pač pa bo opij dovoljen kitajskemu prebivalstvu, zato da se bo spriznalo z japonsko zasedbo Mandžurije... Na tem ozemljju je ta čas približno devet milijonov opijevih kadilev.

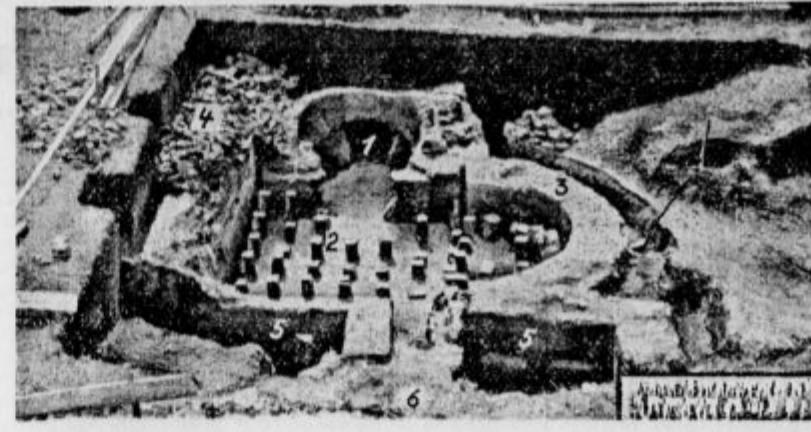

Baldwin, namestnik angleškega premiera, ki je izjavil, da bo Anglija svoje zračne bродovje tako pomnožila, da bo najmočnejše na svetu — če se razorožitvena pogajanja razbijajo.

Za cerkveno edinstvo v Besarabiji

Romunski dnevnički veliko pišejo o zborovanju pravoslavnih duhovnikov, pristašev cerkvenega edinstva na Besarabskem. Udeleženci, v številu nad 300, so zastopali nad eno tretjino besarabskih župnij in soglasno sklenili delati za zedinjenje z rimskokatoliško Cerkvijo.

Povodenje na Norveškem. Nenavadna toplota zadnjih dni je povzročila v norveških gorah hitro tajanje snega. Hudovalni in reke so silno narastli, poplavili obsežna ozemlja in napravili veliko škode. Na sliki vidimo poplavljeno železniško progno blizu postaje Storen.

Big Ben — ne bije več!

Da je velikanska ura v londonskem Westminstru v popravilu v veliki zvon, katemu pravijo na kratko »Big Ben«, prisiljen k dvamesecnemu molku, o tem je »Slovenec« na kratko že poročal svojim čitateljem. Ker so milijoni angleških radio-naročnikov vprav navezani na udarce z zvonom, ga za ta čas nadomešča »Great Tom« (Veliki Tomaz), ki pa visi v zvoniku katedrale sv. Pavla. Vsakih deset let je sloveča westminstrska ura potrebna temeljitega popravila in snaženja. Dogodilo se je, da je ura na to desetletnico sama opomnila, ko se je pred nekaj tedni ustavila. Navadno uravnavajo javne ure po zvezdarnah ali observatorijih, westminstrska ura pa je tako ločna, da je na primer lanskoto letu izmed 365 dnevi diferiral samo v devetih dneh za eno sekundo za pravim astronomskim časom. Ura v St. Paulu, ki nadomešča ono v Westminstru, je nastanjena v zapadnem zvoniku in je novija, saj je bila postavljena šele pred 40 leti. Zvon »Great Tom«, katerega sedaj Angleži poslušajo pri svojih radioaparativih, ima že svojo zgodovino. Prvič je bil vlet za vladanja Edwarda I. ter je visel v Westminstru do 17. stoletja, ko ga je Wiliam III. podaril tedaj novi katedrali sv. Pavla. Pozneje so zvon še dvakrat pretili. Dasi je Great Tom najstarejši zvon, ni pa največji, saj ima samo štiri in pol tone, medtem ko tehta »Great Paul« 17 ton in je največji zvon na Angleškem. »Big Ben« tehta 13 in pol tone, »Great Peter« v York Minstru 12 ton in »Little John« (Mali Janezek) v Nottinghamu 11 ton.

Poslušalci radija bodo torej do konca maja poslušali Velikega Tomaža in ne Velikega Pavla iz St. Pavlove katedrale. Vendar jim je »Big Ben« izmed vseh angleških zvonov najljubši, zato težko čakajo, kdaj bodo zopet zaslišali njegov glas.

Generalni nadzorni franc. vojske Weygand, ki zahteva podaljšanje vojaške službene dobe v Franciji na dve leti. S tem bi se moč francoske armade podvojila.

Židovska sovjetska republika

Sovjetska vlada je ustanovila »avtonomno, neodvisno židovsko sovjetsko republiko »Biro Bidsan« v okviru Sovjetske Unije. Nova republika ima lastno vlado in bo imela lastno vojsko — približno 7500 mož — lasten denar in lastne poštne znamke. Nova vlada je kot prvo napovedala boj cionizmu.

Dogodki v Arabiji

Sanaa, glavno mesto Jemena, proti katemu koraku vojska vahabitskega kneza Ibn Sauda.

Moč saharina

Te moči ne občutimo samo pri nas, marveč se neprijetno uveljavlja tudi na Čehoslovaškem. Strokovnjaki cenijo, da se vtihotapi na Čehoslovaško iz Avstrije vsako leto do 100.000 kg saharina, ki nadomesti 3000 kvintalov sladkorja v vrednosti 180 milijonov Kč. K temu treba prijeti še 60 milijonov Kč izgube na davkih, ki jo utripi češkoslovaška država, tako da znača celokupna škoda približno četrtna milijard Kč. Umljivo je tedaj, da je carinska straža na meji silno pozna na tihotapstvo s saharinom, a zatrepi ga ne more. Tihotapeci so silno prevezani in če se jim izjavlji en način, si takoj izmislijo drugega. Pravzaprav bi moralna straža na meji vsakogar do nagega sleči ali mu vsaj pregledati tudi najmanjše žepne televinku.

Zelo običajno je tihotapljanje saharina v votlih palicah. Enako pogosto so v rabi široka krila moravskih kmetov: vsaka guba pomenja žep za saharin. — Nekoč so našli v basu neke potujoče godbe, ki je sumljivo velikokrat ro-

mala čez mejo, 30 kg saharina. Nekaj izvirnega so bili električni stroji, ki so jih tihotapeci opremljali z znamenim znakom strele in svarilom: Ne dotikajte se! Nekoč se je pa neki radoven carinik le upal dotakniti stroja in glej, strela ni udarila vanj, marveč v odpoljilatelja aparature, ki ni bila napolnjena z elektriko, marveč s saharinom.

Nekaj podobnega so skrilne cevi pod klopni v železniških vozovih. Te cevi so prav tako zapršene in umazane kakor prave cevi, le da niso z vijaki pritrjene na tleh. Par postaj onstran meje tihotapec izstopi in si zadene na ramo cev kakor pošten klepar. V cevi je saharin. — Dalje prenašajo saharin v votlih knjigah, v preščevih mehurjih, ki jih med vožnjo po železnicu skrijijo v vodno omaro na stranišča itd. Po pravici naglašajo češkoslov. listi, da tihotapstva ne bo mogoče zatreći, dokler se ne znižajo cene sladkorja in ne izgine brezpolnost.

Vhod v Bospor in Črno morje, za katerega se bore narodi že 2000 let. Nanj se v prvi vrsti nanašajo najnovejši dogovori med Turčijo in Grčijo, katerim naj bi pristopili tudi Bolgarija, in Romunija.

KULTURNI OBZORNIK

Javna produkcija drž. konzervatorija

(V počastitev spomina B. Smetane.)

Z veseljem pozdravljamo glasbeni dogodek, ki ga nam je nudilo ravnateljstvo ljubljanskega drž. konzervatorija s prireditvijo Smetanovega večera v Filharmonični dvorani; večer je bil namreč posvečen spominu češkega skladatelja Bedriha Smetane ob petdesetletnici njegove smrti in je ob tej priliki vrsta naših konzervatoristov raznih strok reproduktivne umetnosti izvedla lepo zaključen spored kvalitetnih skladb tega pomembnega komponista. Bistvena vrednost tega koncerta je bila v tem, da smo vendar enkrat doživeli na produkciji že tolkokrat zahtevano enotnost in zaključeno smiselnost sporeda in da ni bila prireditve le golo razkazovanje pevskih ali instrumentalnih sposobnosti gojenec. Edino v taki smeri imajo namreč javne produkcije svojo upravičenost, vse drugo pa po višini svojega pomena ne sega preko sten konzervatorijskega poslopja in naj bi pač ostajalo med njimi.

Producijo je z resnim predavanjem o Smetani in njegovi pomembnosti uvdel prof. Marijan Lipovšek, nato pa je sledila vrsta Smetanovih skladb za glas in klavir, za vijolinino in klavir, za klavir sam in končno za trio (vijolina, čelo in klavir). Skladbe so izvedle: pevci Štefka Korenčanova, Štefka Tratinikova in Joža Likovič, vijolinistka Francka Ornikova, pianistički Silva Hraščevčeva in Božena Šapljeva, v triju pa je igral klavir Reinhold Gallatia, vijolinist Albert Dermalj in čelo Gustav Šivic. Vsi izvajalci razpolagajo že z lepo stopnjo tehničnih sposobnosti in tudi muzikalnega pojmovanja, čeprav še v mejah vežbanja in izpopolnjevanja. V tej smeri bi bilo treba povec več pozornosti na vokalizacijo (tudi je težko pri komu zaslediti enoto izdelan način pevskega podajanja), instrumentalistom pa na splošno še več poglobljive (z romantičnimi ostanki pretiranega telesnega razgibanja pa naj bi prenehali, saj se pravo doživljjanje čuti iz tona).

V smeri, kamor se je uvrstila opisana produkcija, uspehi ne bodo izostajali, zato zaslubi ta glasbeni večer priznanje.

Ploskanjam med posameznimi deli e ne skladbe in pojavjanju v dvorano med izvajanjem bi brez izjemne lahko bilo že konec.

Akademija v proslavo materinskega dne

Kakor vsako leto, se je tudi letos te dni vrisala v spomin skrivnosti in žrtv materninstva akademija v Unionski dvorani: na njej se je poleg lepega govora ge. Marije Vere, deklamacij in nastopa otrok iz ritmичne šole ge. Dejakove izvedel tudi pester glasbeni spored. Naspolj je šolski orkester Glasbene Matice, ki se pod vodstvom prof. Karla Jeraja tako plemenito razvija, da bi v večjem obsegu že lahko priredil samostojen koncert, nadalje operni pevec g. Marčec in njegova soprona ga. Olupova, priznani Slovenski vokalni kvintet in ženski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Mirkra Polica. Spored skladb je bil dokaj pest, kot je pri takih prireditvah običajno, podajanje pa dostojo in priiliki primerno. Dvorana je bila srednje polna poslušalev, ki so izvajanje sprejemali z odobravanjem. V. U.

Med knjigami in revijami

Sida Košutić: »Jaslice«. Roman. Knjižnica Dobrik Romana. Knjiga 60. Zagreb. — Sida Košutić, mlada katoliška pisateljica, sa med hrvatskim književnim svetom uspešno uveljavljena. Po pesniški zbirki »Osmijesje«, drami »K svitjanu« in romanu »Portret« (izd. Matica Hrvatska) je pred meseci izšel pri Jeronimski družbi roman »Jaslice«, a za tisk pripravljeno ima »Kolijevku«. Sida Košutić ne spada niti stilno ni vsebinsko v vrsto starejših hrvatskih pisateljev, Ivana Brlić Mažuranić, Jagode Truhelke in drugih, katerih književna smer je uravnanata v mirne predvojne tokove, marveč stopa samostojna, v sebi zaključena pota, ki so ogledalo sodobne družbe in miselnosti. V »Jaslicah« je ozeten konflikt med dobrim in zlim v človeški naturi. Zlasti je podan poudarščak, kako čudovalo očiščajo omadževanje življenje svojih staršev nedolžni otroci, ki žive v svetu lepote in iskrenosti in s te višine spoznavajo gredoto realnega sveta stvarno, odpuščajoče, očiščajoče. Sida Košutić, se zdi, doživila in podaja eksprešionistično, zakaj nobena podoba takor tudi nobena situacija nista orisanai realistično, vsa dejanja in osebe so na neki način poduhovljene. Celo zunanjina medsebojni odnosi posameznih oseb, ki bi nudili naturalističnu pisatelju vrelec za najbrutalnejšo stilizacijo, so gledani tu z neko oddaljenostjo, simbolnostjo. Zdi se pada vprav ta stran ne bo všeč sodobnemu novostvarnemu piscu, ki riše življenje tako, kakršno v resnici je. Toda brez ozira na to v resnici manjšajo vrednost Košutičin del prečete romantične primes, kakov tudi nekateri predlogi monolog, ki vzbujajo videz nezmožnosti. V celoti pa moramo reči, da ima pisateljica nedvomno pisateljski talent, katerega ei bo z zrelejšimi deli še bolj izbrusila.

Emil Zola: »Germinal«. Roman. Posloveni Alfonz Gspan. Izdal je v založili Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1934. — Germinal je podoba montouških premogarjev in njihove borbe za socialno pravico, podoba razbesnilih ljudskih množic, ki zahtevajo kruha in človeških pravic, podoba izstradan in seksualno izživljenih družin, elika brezdušnih delniških družb itd. Kako je Zola med pravki naturalistov, ki priznavajo zgolj mrzlo risanje človeškega življenja z vsemi nagonskimi potreti, se čuti v tej knjigi tudi njegovo osebno sočutje do trpežnih množic. Knjiga je po svoji socialni vsebini ogledalo neposredne sodobnosti. Povedati pa moramo na tem mestu, da je knjiga na indexu librorum prohibitorum, zatorej je katoličan brez izrecnega dovoljenja cerkev predstojnikov ne sme brati. Ta preporoča je najbrže nastala iz dejstva, da je knjiga ponokod (vsač v kolikor zadeva seksualno grobo naturalistična, seksualno izživljanje mladine itd. je gotovo preliran) je risana s priznavanjem pravice takšnega življenja. Daširavno je celotna zgradba dela umetniško mojstrska, pa taki prizori, ki z grobo roko segajo v duhu bravcev, razdirajo njihovo moralno zgradbo. Bravec čuti v takih prizorih nekako potrdilo, da je vso to življenje v najlepšem skladu z naturnimi in večnimi zakoni. Iz bojazni, da ne bi spravila mladega bravca iz ravnowesa, je postavila cerkev to knjigo v imenik preporočenega beriva. Prevod, ki ga je oskrbel A. Gspan, je nedvomno zahteval veliko delu v iskanju tehničnih rudniških izrazov; slovnično pa je prejavavec nekajkrat grešil. Na pr. . . ker imajo rade, da se jih najprej s silo pridobi (167); slisalo je tudi (132); kadar se je prislo iz Jane. Itd.

Uvod knjige z analizo francoskih naturalističnih pisateljev je napisal univ. prof. dr. Šturm.

Iz revij in listov, »Mladika« prinaša v zadnji številki poleg številnih črtic, pesmi in nadaljevanja celoletne Bevkove povesti »Huda ura« duhovito risanje studentovske življenja na Dunaju, ki ga riše v »Mojdunaju« Anton Komar. Tudi Štefletova razprava »Iz zgodovine slovenskega cerkvenega slikarstva«, ni nič manj zanimivo in strokovno zajeta kot lansko »Cerkveno slikarstvo«. Tudi ta številka (kakor malone vsaka) je predstavila zopet enega izmed sodobnih slovenskih slikarjev, Franceta Koširja (K. Dobila). — Držinski del je prav dobro izbran, samo škoda, da ga ni več, ker je revija namenjena pred vsemi držinam. — »Ljudski oder« je v svoji 4. številki posvečen delavski igri. Kuret poudarja v članku »Nove oblike« potrebo preosnovne delavskie igre: nove življenske oblike delavca zahtevajo novo obliko igre. Ta nova oblika se poraja radi kolektivistične usmerjenosti in izrazite dinamičnosti sodobnega delavca z zborovskim elementom. Na govorskem zboru je torej glavni poudarek. Delavška igra na tej podlagi mora postati glasnik evangeličnih naukov in bojno sredstvo proletariata. — »Arhitektura« (št. 4) prinaša poleg nekaterih strokovnih člankov (Dva portreti arh. Pantelijona Golosova, Seosko gradenje itd.) zanimiv prispevek Br. Atalija: Sto se kod nas piše o slikarstvu? Pisek se obraže z ostrom besedom na vse one zagrebške likovne »kritike«, ki pišejo o slikarskih izložbah v smislu podkupnin (»Slikarske izložbe postaju« sredstvo za neljubljeno stvaranje privatnih galerij. Pedeset postroj radova ide na »kritiku . . .«).

*

Moderna galerija in Masereel. V sredo bodo hrv. kulturni delavci v prostorih bivšega »Seljačkega doma« v Zagrebu slovensko odprli Moderno galerijo, ki bo imela namen, shranjevanje najboljša dela sodobnih hrvatskih likovnih umetnikov. Poleg tega, da si bo moglo hrvatsko občinstvo stalno ogledovati sodobna dela svojih umetnikov, bodo v teh prostorih tudi od časa do časa razstave domaćih in tujih umetnikov. Tako bo v sredo ob otvoritvi MG hkrati tudi otvoritev razstave belgijskega slikarja in grafička Fransa Maserela, ki je eden največjih in najzajemljivih umetnikov zapadne Evrope.

Ciklus predavanj o sodobnih slovenskih književnostih. Klub hrvatskih študentov slavistike, ki že nekaj let izredno marljivo deluje za medsebojno kulturno spoznavanje vseh Slovanov, je predredil v prvi polovici maja ciklus predavanj vseh sodobnih slovenskih književnosti, in sicer hrvatske, srbske, slovenske (predavanja znani posredovalce slovenske kulture med Hrvati, dr. Ivan E. i h., češke, ruske (boljševiske), danes pride na vrsto ukrajinska in beloruska, v sredu pa ruska (emigrantska). Ta predavanja so bila v Pučkem vsebinsku. Naša ljudska univerza pa se zmerom ni zhubjena!

Pet in dvajset let osješkega Kluba hrvatskih književnikov in umetnikov. Kakor smo že ob Kozarčanovi knjigi o književniku Madjeru omenili, opravlja Klub hrvatskih književnikov in umetnikov v Osjeku lepo kulturno delo med slovenskim prebivalištvom. Radi razprtij in nepriznavanih osrednjih književnih in umetniških skupin, ki so zrle na provincialne kulturne delavce s posameznim (to se dogaja menda po vsem svetu), so si slavonski kulturni tvorci ustavili svoj klub, ki praznuje letos (3. X.) 25 letnico svojega obstoja. V tem razdobju je ta klub opravil nekaj lepih del. Pred vsem je vzbuljal narodno zavest v dotedanjem nemškem Osjeku; izdal je nad 100 raznih knjižnih izdaj, katere je brezplačno razdelil med ljudstvo; postavil je 35 spomenikov raznimi zaslužnim možem širom Slavonije; pribadel nad 200 poljudnih predavanj, 80 umetniških razstav, kjer so razstavljali hrvatski, srbski, slovenski, češki in russki umetniki, sklicali več književno-umetniških kongresov, a sleherni mesec prireja svoje književno-umetniške večere, katere obiskujejo domaćini v velikem številu. Za 25 letno proslavo pripravila klub velik ilustrirani književno-umetniški zbornik z naslovom »Jubilarji Almanah«, ki bo nekako ogledalo prosvetno-kulturnega dela hrvatskih članov v 25 letih.

Glasbena palača v Rimu. V Rimu bodo začeli z graditvijo glasbene palače, katere koncertna dvorana bo nudila prostora za 10.000 ljudi. Delo bo končano v pomladni leta 1936.

Film Shakespeare-jevih del. V Londonu je bila ustanovljena nova filmska družba (Shakespeare-Film-Society), ki ima namen filmati vse dramatska dela velikega Shakespeareja. Prvi film nove družbe bo — Hamlet. Seveda je vprašanje, koliko bo v tem filmu ostalo Shakespeare-jevega duha!

Ptui

Iz sodne pisarniške službe. Pisarniška pravljica Angela Obrač je imenovana za kancelarijo v IX. skupini in premeščena k okrajnemu sodišču v Kranjski gori. Mesto pisarniškega poslovnika pri okrajnem sodišču v Ptiju je dobil Josip Vrabl iz Ptuja.

Motociklist v izložbenem oknu. V soboto dne 12. t. m. je prišlo v Panonski ulici do razburljivega prizora. Neki motociklist je zavolil s svojim motornim kolesom v izložbo trgovine z manufakturo Franca Nedoga. Velika dragocena Šipa je šla na kose, pokvarjenega pa je tudi preeč blaga. Škoda znaša okrog 8000—10.000 Din. K sreči je vozel na kose, ki je zrejivo, da smo profitirali na lanskem povečanju uvoza v Italijo, vendar letos znatno slabše.

Narastel je dalje uvoz parketov iz naše države, ker je ruski uvoz odpadel. Zmanjšal pa se je uvoz doga za sode. Največ drž. dobiti v Italijo mi: od vsega uvoza leta 1932 175 tis. ton je prislo iz naše države 161, lani od 146 tis. 138 tis. ton. Podobno velja za oglje, kjer so številke ves uvoz iz 1932 20, od tega mi 15, v 1933 28, od tega mi 26 tis.

Med drugimi predmeti je še omeniti znatno povečanje uvoza semen in otrovov iz naše države, dočim je na drugi strani uvoz sena iz Italije k nam znatno padel. Uvoz cementa iz naše države se je znatno povečal, istočasno pa tudi italijanski izvoz cementa k nam.

Način načrtovanja in izvedbe predstavljajo načrte za izgradnjo vodovoda in kanalizacije v Ptiju.

Načrte za izgradnjo vodovoda

MALI OGLASI

V malih oglaših velje vsake beseda Din 1—; ženitovanski oglaši Din 2—. Najmenjši znesek za mal oglaši Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2:50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakmo.

Dr. Brence Ljudevit
advokat v Ljubljani
je preselil svojo pisarno
v Slomškovo ulico 12
(nova zgradba na vogalu Resljeve ceste)
Telefon štev. 3645

Tudi Vaša
obleka
bo kakor
nova

ako jo pustite kemično
čistiti in barvali v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica — Svetolikalnica

Prireditve

V kavarni »Stritar«
vsak večer koncert. (h)

Vajenci

Vajenca
za mizarstvo sprejemem.
I. Mrhar, Stanežiče pri
Št. Vidu. (v)

Službodobe

Pomočnika
soboslikarskega in ples-
karskega izvajenega in
vestnega - išče Čehovin
Filip, Primskovo št. 137,
Kranj. (v)

Vezalka
za evetličarno, se išče. —
Ponudbe na upravo »Sl.«
pod št. 5521. (b)

Pouček

Pripravljalni tečaj
za malo maturo. Pouču-
jajo strokovni profesorji.
Predela se celotna tva-
rina. Vpis dnevnino do 16.
t. m., Pražakova 8-II. (u)

Poizvedbe

Mala papiga
zelena, je ušla. Najditej
se prosi, da jo vrne. —
Batista, Celovška 32. (e)

Rekordna vožnja

Njegovo trdo oblije je osvetil nekak nasmešek, ki je zgovorno pričal o njegovem trpljenju. In kot bi se sramoval, da je malec pokazal svojo notranjost, se je oddalil od Simona. Ta je bil zadovoljen, ker je bilo to napol zaupanje mlademu mornarju poklon.

Prišel je trenutek, ko se je za brzoparnikom pričakalo sonce in pričelo lesti po nebesnih svodu. Ni bilo še dovolj visoko, da bi bil uspeh opazovanja nesporen, klub temu sta moža vzela šestomer in računala zemljepisno dolžino. Račun ju je razočaral. Ce je bil pravilen, je brzina »Morske zvezde« pojemala. Počakala sta za hip in pričela iznova. Ob osni se jima je pridružil Gerard. Računali so vsi trije.

Ko so dovršili, je Davis vnesel dolžino na kartu in počakal, da je Gerard povesil svoj šestomer. V izidu je bila neznačna razlika. Ko je Davis to opazil, je pregledal višino, dano po njegovem instrumentu in ono tretjega poročnika, in ni prenehal vse dotlej, da mu je Simon sporočil svoj izsledek. Ni bilo več dvoma: »Morska zvezda« je izgubljala miljo na uro.

V tem je stopil Haynes na krov. Skrbele so ga posode za vodo. Razpostavljeni so bile na obeh straneh ladjnega dna in njena stojnost je zaviseala od tega, kako so zajemali iz njih. Haynesovo samoljubje je zahtevalo, da privede ladjo uravnovešeno v pristanišče. Bilo mu je še povsem nejasno, kako se bo »Morska zvezda« v tem oziru obnašala.

Da prouči to stalnost, je Haynes stopil na zapovedišče, se naprej obrnjen razkoračil tako, da je postavil eno nogo na desno, drugo na levo in s pogledi, ki jih je sukal na tramove ladjiškega opaža, na opornike na obeh straneh broda, na prednji jambor in na obzorje, presojal, leži li pa-

»SLOVENEC«, dne 15. maja 1934.

Prodamo

Ce avto svoj star prodajam
af motorja bi znebil se rad
brž kupcev ti mnogo prizene
Slovenec najmanjši inserat

Zelo poceni
se oblecete pri Preskerju,
Sv. Petra cesta 14.

Lucerno banaško,
črno detelio in
travna semena

dobite v najboljši
kakovosti pri tvrdki

Fran Pogačnik d.z.o.z
Ljubljana, Tyrševa
(Dunajska) 6;
nasproti mitnice

Lokal

na prometni točki na
Bledu, primeren za ši-
vilo, se odda. M. Meža-
nova, Bled I. (n)

GREŠITE MNOGO
ako ne čitate redno
SLOVENCA

Letovišča

Počitniški dom
državni, iščem za 3 od-
raste in 2 otroka za
julij v koto Bled-Bohinj.
Takošnje ponudbe z na-
vedbo cene na poštni
predal 52, Maribor. (L)

Manjše posestvo
v dobrem stanju, za dve
glavni živine, kupim. Naj-
raje na Gorenjskem. —
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 5488. (p)

Stanovanje
nekaj oralov zemlje, gozd
in letoviščna hiša, pri-
pravna za gostilno ali
kako drugo obrt, se pro-
da. Cena po dogovoru.
Vprašati v podruž. »Sl.«
Jesenice. (p)

Prazno sobo
zračno, išče upokojenc
s 1. junijem. Ponudbe na
upravo »Slov.« pod štev.
7290. (c)

ODDAJO:
2 štirisob. stanovanji
z vsem komforrom — se
oddasta s 1. avgustom v
sredini mesta. Stanovanja
so primerna za zdravni-
ke. Naslov v upravi »Sl.«
pod št. 5424. (č)

Stanovanje
sobe in kabineta se od-
da s 1. junijem na Domob-
rantski 17-I. (č)

Opremljeno sobo
tako oddam solidnemu,
stalnemu gospodu. Event.
tudi s hrano. Gruberjevo
nabrežje 16. (s)

Kupimo
Vsakovrstno
zlatu kupuje
po načinih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica st. 3.

Gostilničarji!
Od plemenitih štajerskih
vin: Mozler, Rizling, Bur-
gundec, Silvanec, Trami-
nec - vam prinesem po-
kušnje na dom. Pisite do-
pisnico: Al. Knez, Ljub-
ljana, Kolodvorska 11. (l)

Izredna prilika!
Začeto betonsko delo v
Kranjski gori, za zgradbo
enonadstropne hiše - se
poceni proda. Solnčna le-
ga. - Dopise poslati na:
Ivan Jurča, Kranjska
gora. (p)

Zapravljinček
in kolesel, v najboljšem
stanju, prodam. Ačkun,
Trbovlje II. (l)

Inserirajte
V
Slovencu!

Zalostni naznanjam, da je naš ljubljeni
oče, stari oče, last in stric, gospod

Kovač Jakob
upokojenec drž. železnice

danesh, previden s sv. zakramenti, mirno
v Gospodu zaspal.

Nepozabnega nam rajnika pospremimo
k večnemu počitku v torek, dne 15. maja
ob pol 5 pop. iz hiše žalosti Janševa
ulica 1 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana VII, dne 13. maja 1934.

ZALUJOČI OSTALL

Nogavice - rokavice

kompletne potrebščine
za krojače in šivilje,
nadale

bogata zaloga žepnih robcev,
toaletnih potrebščin, kravat,
vsakovrstnega modnega blaga
itd., po

najnižjih cenah
pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana
za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Strti bolesti naznanja Marica Blinc, roj. Kollmann
v lastnem imenu in v imenu svojih otrok Leona in
Marte, sinahe July ter vnučka Pavčita, da je njen
prisrčno ljubljeni soprog, zlati papa in opapa, gospod

Pavel Blinc

svetnik železniške direkcije v Ljubljani v pokolu

po dolgi, junaško pretrpeli, mučni bolezni, previden s
tolazili sv. vere, Bogu vdano zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb se vrši v sredo, dne 16. maja 1934. ob 4. uri
popoldne iz hiše žalosti. Večna pot št. 1-b na pokop-
ališče k Sv. Križu, kjer se položi truplo v rodbinsko
grobnico k večnemu počitku.

Prosimo tihega sožalja!

V Ljubljani, dne 14. maja 1934.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

Davis, ki se zanj nihče zmenil ni, je hotel
videti peči. Zapustivši strojnico je vstopil skozi
nikica vrata v neprednji nizkih hodnikih k
strojem. Drago mu je bilo naglo' zajeti hrup int-
imnega brodovega živiljenja: šum glasov, ropot
orodja, vzklike, odtrgane besede stavka. Rad je
ošnili s pogledom sliko, ki so jo odkrili napol od-
prtva vrata: nad ognjišča sklonjene kuharje in
kuračje, ki so za kratek čas igrali karte. Glasovi
in pogledi so tvorili domačo simfonijo, ki je ni
razčlenjal. Na tej poti se je izognil tudi prehodu
čez palubo, kjer so s kosirom okrepčani potniki
sklepali nova znanja in bi ga gotovo prepoznali.

Kmalu je došpel v strojnico. Bila je z opaži
povsem ločena od ostalih prostorov na ladji. Za-
vezmala je obširen prostor, visok tri nadstropja,
ki so bila med seboj zvezana z zamreženimi bal-
konki. Iz tega prostora se je dvigalo bučanje, ki
bi se dalo primerjati šumenu mogočnega slapa,
do sobic strojnikov, ki so se odpirale na krožen
balkon.

Preden je sestopil, je Davis pogledal navzdol.
Stroji so s svojim omrežjem različno debelih cevi,
sličnih žilam dovodnicam in odvodnicam, spom-
niali na človeško telo. Glasovi mož so med odda-
jenima stenama trupa imeli nenavadno polnost.
Piškalke so rezko živigale, iz nekaterih strojev je
brizgal para. V ozadju je Davis zaznal svedrjanje
vratila in tri ogromne ročne rame, mehanične
roke, ki so brez zadevanja pogrezaile v dvigale,
povzročaše zamolkel ropot. Slišen po vsej ladji je
bil kakor utripanje njenega srca.

Spodaj je srečal trde obrale in široke, k sebi
obrnjene hrble. Inženjerji, strojnik, mazači in kur-
jači so imeli druga opravila kot njemu odgovarjati.

Kurjenje peči ni bilo prijetno in premoga,

dusi skrbno izbranega, ni bilo lahko metati.

V tem, ko so čakali, so se ventilatorji naglo
sukali in pihali mogočne, z bleščenim drobirjem
pomešane zračne curke na znojne hrble kurjačev.

»Ohej! Jaka! Le naprej!«

Tako so dajali drug drugemu pogum. Tem ro-
bavsm, ki jim je vse živiljenje potekalo v globinah
kurilnic, je bil uspeh »Morske zvezde« mogočnejši

pogon kot obljudljena nagrada. Zavedali so se, da
izhaja sila iz njih, da njihove mišice dajejo morski
počasti brzino. Vsak dvig lopate je pomenil obrat
kralja. Kdo bi njim govoril o lepoti morja! Bili
so pred njim zaprti, niso ga razumeli, ne vedeli,
kakšne barve je. Pluti po morju je zanje pomenilo
biti utesnjeni med črne deske pred vratim kuriča,

v obraz žarečega premoga, plamenov, jezno sika-
jočih proti njihovim prsim. Ce so se po končanem
delu prikazali na krovu, jim je sveži zrak jemal